

5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 1425 Sayılı Kanunla Eklenen Ek 6 ncı Maddenin Değiştirilmesine, Bu Kanuna 4 Ek ve Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile C. Senatosu Malatya Üyesi Hamdi Özer'in, C. Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, Kocaeli Milletvekili Sedat Akay'm, Konya Milletvekili Şener Battal'm, Gaziantep Milletvekili Orhan Tokuz'un, Kocaeli Milletvekili Sedat Akay ve 2 Arkadaşının, İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Kars Milletvekili Rasim Bozkurt'un, Rize Milletvekili Osman Yılmaz Karaosmanoğlu'nun, İçel Milletvekili Süleyman Şimşek ve 28 Arkadaşının, Sakarya Milletvekili Kenan Durukan ile C. Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üyesi Halil Tunç'un ve Kütahya Milletvekili İlhan Ersoy ve 10 Arkadaşının, Aynı Kanunu Değiştiren Kanun Teklifleri ve Plan Komisyonu Raporu (1/421, 2/15, 2/113, 2/170, 2/230, 2/251, 2/266, 2/361, 2/384, 2/387, 2/432, 2/446, 2/461, 2/482, 2/525, 2/547, 2/554, 2/557)

T. C.

Başbakanlık.

8 . 3 . 1976

Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi Başkanlığı
Sayı : 101 - 47/06294

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 4 . 3 . 1976 tarihinde kararlaştırılan «5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 1425 sayılı Kanunla eklenen ek 6 ncı maddenin değiştirilmesine, bu Kanuna 4 ek ve bir geçici madde eklenmesine dair Kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 1425 sayılı Kanunla eklenen ek 6 ncı maddenin değiştirilmesine, bu Kanuna dört ek, bir geçici madde eklenmesine dair Kanun tasarısının gerekçesi.

GENEL GEREKÇE

1. — 4 . 7 . 1975 gün ve 1927 sayılı Kanunla işçilere ödenen kıdem tazminatının miktarı, her tam yıl için, işçinin 30 günlük ücreti tutarına yükseltilmiş, aynı Kanunda, kıdem tazminatıyla ilgili 30 günlük sürenin hizmet akdi veya toplu iş sözleşmeleriyle işçi lehine değiştirilebileceği hükmü yer almıştır.

Buna karşılık emekliye ayrılan Devlet memuruna, her tam hizmet yılı için emekli aylığı bağlanmasına esas aylığının yarısı emekli ikramiyesi olarak ödenmektedir.

Bu uygulama, memur ve işçi arasında, memura ödenen emekli ikramiyesi ile buna tekabül eden işçi kıdem tazminatı yönünden, memur aleyhine farklılık meydana getirmiş ve memurların haklı isteklerine yol açmıştır.

Esasen, emekliye ayrılan Devlet memuruna ödenen emekli ikramiyesi, bugünkü hayat şartları karşısında yetersiz kalmaktadır.

Aradaki farklılığın giderilmesi ve işçi ile memur arasında eşitlik sağlanabilmesi, bunun yanında Devlete uzun süre hizmet eden kişilerin emekli olduklarında maddî yönden tatmin edilebilmesi, emekli ikramiyesinin, her tam hizmet yılı için, emekli aylığı bağlanmasına esas tutarların bir aylığını (30 aylığı geçmemek üzere) esas alınarak ödenmesi ile mümkün olacaktır.

2. — T. C. Emekli Sandığı Kanununun yürürlüğe girdiği 1 . 1 . 1950 tarihinden önceki emeklilik kanunları hükümlerine göre bağlanmış olan emekli, adi malullük, vazife malullüğü, dul ve yetim aylıkları arasında emeklilik rejimlerinin değişmesinden, barem derecelerinin yükseltilmesinden ve özel emeklilik hükümlerinin kabulünden doğan farkların, aylıklara belirli oranlarda zam yapılmak suretiyle giderilmesinin mümkün olacağı anlaşılarak;

Birinci kademedede; 15 . 7 . 1965 tarihli ve 669 sayılı Kanun gereğince 5434 sayılı Kanundan önce bağlanmış emekli, adi malul, vazife malullüğü, dul ve yetim aylıkları 1 . 1 . 1950 tarihindeki emsalleri seviyesine getirilmiş,

İkinci kademedede de, 7 . 2 . 1969 tarihli ve 1101 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca 1 . 1 . 1950 tarihindeki emsalleri seviyesine getirilmiş aylıklarla, bu tarihten sonra bağlanmış emekli, adi malullük; vazife malullüğü dul ve yetim aylıklarının bu kanunun yürürlüğe girdiği 1 . 3 . 1969 tarihindeki rütbesi, kadro unvanı, derecesi, fiili ve itibarî hizmet süresi aynı olanlara bağlanması gereken aylık miktarlarına yükseltilmesi sağlanmış,

Bu suretle, 1 . 3 . 1969 tarihine kadar bağlanmış bulunan bilumum emekli, adi malullük, vazife malullüğü, dul ve yetim aylıkları arasındaki farklılıklar giderilmiş,

Bulunmaktadır.

Ayrıca, görev aylıkları ile emekli aylıkları arasındaki organik ilişki dikkate alınarak, görev aylıklarının (Tahsise esas aylık tutarlarının) değişmesi neticesinde, değişiklikten önce ve sonra bağlanan emekli, adi malullük, vazife malullüğü, dul ve yetim aylıkları arasında meydana gelecek farklılığın giderilmesi amacıyla 1101 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesi sevk edilmiş ve 1 . 3 . 1969 tarihinden sonra barem, teşkilât, kadro vesair kanunlarda yapılacak değişiklikler sonunda aylık tutarlarında husule gelecek yükselmelerin, aynı rütbe, kadro unvanı ve dereceden bağlanmış bulunan, emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylıkları ile dul ve yetim aylıkları hakkında da uygulanması öngörülmüştür.

Nitekim, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 31 . 7 . 1970 tarihli ve 1323 sayılı Kanunla değişik hükümlerinin yürürlüğe girmesi üzerine bu tarihten önce ve sonra emekli olanlar arasındaki aylık farklarının giderilmesi, 1101 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesine dayanılarak Bakanlar Kurulunun 30 . 12 . 1971 tarihli ve 7/3624 sayılı Kararıyla kabul edilen yükseltme esasları ile sağlanmıştır.

Bu kez, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununda 3 . 7 . 1975 gün ve 1923 sayılı Kanunla yapılan değişiklik nedeniyle, bu kanuna tabi personelden evvelce emekliye ayrılanlar ile 1 . 3 . 1975 tarihinden sonra emekliye ayrılanlar arasında meydana gelen farklılığın giderilmesi amacıyla 1101 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesine istinaden Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit edilecek yükseltme esaslarının hazırlık çalışmaları son safhaya gelmiş bulunmaktadır.

Bu çalışmaların sonunda alınacak Bakanlar Kurulu Kararına istinaden gerekli yükseltme işlemleri yapılmak suretiyle bu grupun emekli, dul ve yetimlerinin aylıkları arasındaki farklılıklar giderilmiş olacaktır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 31 . 7 . 1970 tarihli ve 1327 sayılı Kanunla değişik hükümlerinin yürürlüğe girmesi ile sivil personel aylıklarının tespitinde eski barem sistemi terk edilmiş, derece, kademe, gösterge ve katsayı sistemine geçilmiştir.

Bu nedenle, sivil personelden bu Kanunun yürürlüğünden önce emekliye ayrılanlar ile sonra ayrılanlar arasında da bir fark meydana gelmiştir. Bu farkın giderilmesi de 1101 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin verdiği imkân nispetinde, Bakanlar Kurulunun 30 . 12 . 1971 tarihli 7/3624 sayılı Kararı ile kabul edilen yükseltme esasları ile sağlanmıştır.

Yukarda açıklandığı üzere, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununa tabi görevlerden emekliye ayrılanlar arasındaki farklılığın giderilmesi, 1101 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinde rütbe eşitliklerinden bahsedilmiş olması ve her rütbenin belli bir dereceye tekabül etmesi, bir rütbeyi ihraz eden kişinin o rütbenin aylığını alması ve bu aylığın emeklilik yönünden de kişi için kazanılmış hak olması nedenleriyle, sadece Bakanlar Kurulu Kararı alınmak suretiyle mümkün olabilmiş ve bundan böyle de olacaktır.

Ancak, sivil personel emeklileri için 1101 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinde kadro unvanı ve dereceden bahsedilmiş bulunması, bu görevlerde, kadro unvanı ve alınan aylığın emeklilik yönünden ilgililer için kazanılmış hak, olmaması, bugüne kadar bir unvan standardizasyonu yapılmaması ve kişisel durumları birinden diğerine büyük farklılıklar göstermesi ve ayrıca, 7 . 2 . 1969 tarihinde kabul edilen 1101 sayılı Kanunda ilerde yapılabilecek intibakların eski emekli aylıklarına inikâs ettirileceğine dair bir hüküm yer almamış bulunması nedenleriyle, 1897 sayılı Kanunla 1 . 3 . 1975 tarihinden geçerli olarak son şeklini almış olan intibak hükümlerinden doğan farklılığın giderilmesinin 1101 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin verdiği imkânlar içerisinde, bu maddeye dayanılarak çıkarılacak bir Bakanlar Kurulu kararıyla giderilmesinin mümkün olmayacağı ve eski emeklilerin mağduriyetlerinin giderilmesi ve yeni personel rejimine intikâl ve intibaklarının yapılması suretiyle aylıklarının günün şartlarına uygun seviyeye yükseltilmesini teminen bir kanun çıkartılmasının zorunlu olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu nedenlerle işbu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Madde gerekçeleri :

Madde 1. — 5434 sayılı Kanuna göre emekliye ayrılanlara halen her yıl için emekli aylığı bağlanmasına esas aylıklarının yarısı tutarında emeklilik ikramiyesi ödenmektedir.

Yapılan değişiklikle, işçilere ödenen kıdem tazminatı miktarının artırılmasına paralel olarak, memurlara ödenecek ikramiye miktarı da, her yıl için emekli aylığı bağlanmasına esas aylığın bir katına çıkartılmaktadır.

Ek Madde 1. — Bu tasarının hazırlanmasında, 657 sayılı Kanunun 1897 sayılı Kanunla değişik 36 ncı maddesinin ortak hükümler başlığını taşıyan kısmının (A) bölümündeki öğrenim durumuna göre hizmete giriş ve yükselenebilecek ve kademeleri gösterir tablonun hizmete giriş derece ve kademeleri esas alınmak ve görevden ayrıldıkları tarihteki öğrenim durumları gözönünde bulundurulmak ve emekli aylığı bağlanmasına esas alınan fiilli hizmet süresinin (fiilli hizmet zammı, itibari hizmet süresi, tamamlayıcı emeklilik keseneği tahakkuk ettirilen süreler hariç) her yıl için bir kademe ve durumuna göre her 2 veya 3 yılı için bir derece verilmek suretiyle bulunacak derece ve kademeler üzerinden emekli, dul ve yetim aylıklarının yükseltilmesi esastan hareket edilmiştir.

Örneğin: 6 yıllık yüksekokul mezunu ve emekli aylığı bağlanmasına esas hizmeti 25 yıl 8 ay olan bir emeklinin, başlangıç derecesi olarak 9 ncu derecenin 3 ncü kademesi esas alınarak, hizmetinin her yılı için 1 kademe, her 3 yılı için 1 derece verilmek suretiyle emekli aylığı 1 nci derecenin 4 ncü kademesi üzerinden yükseltilecektir.

Ancak, 657 sayılı Kanunun 1897 sayılı Kanunla değişik ek geçici 4 ncü maddesindeki hizmete giriş dereceleri özel olarak tespit edilmiş bulunan personelden emekli olanlar hakkında da ek geçici 4 ncü madde hükümlerinin uygulanması sağlanmıştır.

Bundan başka, daha önce kazanılmış kıdemler korunmakta, askerlikte geçen (evvelce değerlendirilmemiş süreler) değerlendirilmekte ve yapılacak yükseltmeler sonunda emeklilere daha önce aldıkları aylıklardan aşağı bir aylık ödenmemesi, son ayrıldıkları görevin ek göstergesi olan ve bu kanuna dayanılarak yapılan yükseltme sonunda emekli aylığı bağlanmasına esas aylığı 1 nci derecenin 4 ncü kademesine gelmiş bulunanlara ek göstergenin uygulanması sağlanmıştır.

Ek Madde 2. — Bu kanunun yürürlüğünden sonra yapılacak değişikliklerin, bir kanuna ihtiyaç duyulmadan, eski emekliler hakkında da aynen uygulanması için bu madde sevk edilmiştir. Bu suretle, 5434 sayılı Kanuna 1101 sayılı Kanun ile eklenen ikinci ek maddede görülen noksanlık tamamlanmış olacaktır.

Ek Madde 3. — 1 . 1 . 1950 tarihinde yürürlüğe giren T. C. Emekli Sandığı Kanunu ile; en çok 50 yıl ve daha fazla hizmete karşılık % 70 oranında aylık bağlanmakta iken, 2 . 8 . 1960 tarihli ve 42 sayılı Kanunla; subay, askerî memur ve astsubaylardan 30 hizmet yılını dolduranlara, % 70 oranında aylık bağlanması, 30 hizmet yılından fazla, her yıl için % 1 ilâvesiyle, en fazla % 80 oranında aylık bağlanması kabul edilmiştir. Sonradan, 7 . 2 . 1969 tarihli ve 1101 sayılı Kanunla; emekli malullük, dul ve yetim aylıklarının genel olarak, 30 hizmet yılı için % 70 ve en fazla % 80 oranında bağlanması ve daha önce bağlanmış aylıkların da bu esasa göre yükseltilmesi kabul edilmiştir.

Personele, 40 yıl hizmetten sonra, bağlanan aylıklarda bir ilâve yapılmadığına göre, bu madde ile 40 yıl hizmetten sonra, ilgililerden kesenek alınmaması ve karşılık ödenmemesi hükme bağlanmaktadır.

Ek Madde 4. — 5434 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde Sandığın iki Genel Müdür Yardımcısı olacağı hükme bağlanmıştır. Sandığın kuruluşu olan 1 . 1 . 1950 tarihinden bugüne kadar çeşitli tarihlerde kabul edilen kanunlarla Sandığın iç hacmi büyük ölçüde artmış ve genişlemiştir.

Personel sayısı, artan ve genişleyen iş durumuna göre ayarlanabilmiş ise de Genel Müdür Yardımcısı sayısı, kanundaki sözü edilen hüküm nedeniyle artırılmamıştır.

Artan ve genişleyen ve genişleme istidadında bulunan iş hacmi gözönüne alınarak, Genel Müdür Yardımcısı sayısını artırabilmek için bu madde sevk edilebilmiştir.

Geçici Madde 1. — 1922 sayılı Kanunun geçici maddesiyle, Sandığa yüklenen munzam işlerin bir an önce sonuçlandırılması için personeline fazla çalışma yaptırabilme imkânı tanınmıştır. Bu geçici madde ile fazla çalışma yaptırabilme süresi bir yıl daha uzatılmaktadır.

Madde 4 ve 5 yürürlük ve yürütme maddeleridir.

C. SENATOSU MALATYA ÜYESİ HAMDİ ÖZER'İN, 5434 SAYILI T. C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNUN BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ (2/15)

Millet Meclisi Başkanlığına

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifim ile gerekçesinin ilişikte sunulduğunu saygı ile arz ederim.

26 . 10 . 1973

Malatya
Hamdi Özer

G E R E K Ç E

5434 sayılı Kanunun 41 nci maddesi ile 1101 sayılı Kanunun Ek 1 nci maddesine göre fiilî ve itibarî hizmet süresi toplamı 30 yıl olanlara (Emekli keseneğine esas olan aylığın) % 70'ini emekli aylığı olarak bağlanmaktadır. Emekli keseneğine esas olan aylık ise Personel Kanununun gösterge tablosunda tespit edilmiştir.

Halbuki 1425 sayılı Kanun, bu tabloyu % 30 ve daha aşağı kısıntıya uğratarak emekli keseneğine esas olan aylık tablosunun yerine (Emekli aylığı bağlanmasına esas aylık) tablosunu getirmiştir. Böylece 30 yıl hizmeti olan bir memur kesenek ödediği aylığının ancak % 49 ilâ 55'ini alabilmektedir.

Bu kanun teklifi ile 25 yıl hizmeti olan bir memura esas aylığının yarısı civarında bir emekli aylığı bağlanmış olacaktır.

Çeyrek asır hizmet eden bir insana, insanca yaşamak için asgarî bir geçim sağlamak sosyal bir devletin görevidir.

Memuriyeti ve emekliliği cazip hale getirmek ve onların sosyal güvenliğini sağlamak yolunda bu teklif devlet için asgarî bir görev ve fedakârlık kabul edilmelidir.

Yaşlananların ve hizmet süresine kendilerini mahkûm gibi görerek gönülsüz çalışanların yerini genç, dinamik ve işsiz gençler almalıdır. Böylece yüksek emekli maaşı alanlar azalarak sandığın yükü hafifleyecektir.

Ancak 35 yıldan fazla fiilen hizmeti göze alanlara % 80'inin üstüne çıkan bir emekli aylığı bağlanırsa hem bunların ödemiş oldukları emekli keseneğinin karşılığını vermekle sosyal adalet sağlanır hem de sırf bu süreyi doldurmak için bekleyenler azalır. Çünkü itibarî hizmet % 80'in üstüne çıkmaya etkili olmayacaktır.

25 yılını dolduranlar emekli gösterge tablosundaki miktarın % 70'ini almakla emekli, dul ve yetimlere % 5 nispetinde bir yardım sağlanmış olacak ve gönülsüz çalışanların kendiliğinden ayrılmalarına ve yerlerine gönüllü gençlerin gelmelerine imkân verilmiş olacaktır.

İşte bu nedenlerle kurumların ödediği nispet % 16'ya çıkarılarak daima devlete yardımcı olan Sandığa biraz da devletin yardımı artırılmış olmaktadır.

C. S. MALATYA ÜYESİ HAMDİ ÖZER'İN TEKLİFİ

5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa Ek 1425 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin sonuna aşağıda yazılı (C), (D) ve (E) fıkraları eklenmiştir :

Madde 1. — C) Emekli, âdi malullük veya vazife malullüğü aylıklarının nispeti, fiilî ve itibarî hizmet sürelerinin toplamı 25 yıl olanlar için emekli aylığı bağlanmasına esas aylık tutarının % 70'i olarak uygulanır.

Fiilî ve itibarî hizmet süreleri toplamı 25 yıldan az olanlara, her tam yıl için % 1 eksigi, fazla olanlara da her tam yıl için % 1 fazlası üzerinden bağlanır.

Fiilî ve itibarî hizmet süreleri toplamındaki ay kesirleri tam ay sayılır. Yıl kesirlerinin her ayı için emekli aylığı bağlanmasına esas tutulan aylık veya ücret tutarının % 1'inin 12'de 1'i emekli aylığına ayrıca eklenir. Bağlanan aylıkların 50 kuruştan aşağı kesirleri 50 kuruşa; 50 kuruş ve daha fazla kesirleri liraya çıkarılır.

D) Bağlanacak aylıkların toplamı emekli, âdi malullük aylıklarında, emekliliğe esas aylıklarının % 80'ini ve vazife malullüğü aylıklarında da % 100'ü geçemez.

Ancak itibarî hizmet zamlarının dışında 35 yıldan fazla fiilî hizmeti olanların bu fazla hizmetlerinin her yılı için % 80 üzerine % 1 ekleme yapılır.

E) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce emeklilik kanunları hükümlerine göre bağlanmış olan emekli, âdi malullük, vazife malullüğü, dul ve yetim aylıkları hakkında da bu hükümler uygulanır. Bu uygulamanın zamanında yapılması için 1101 sayılı Kanunun geçici 5 nci maddesine göre işlem yapılır.

MADDE 2. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Ek 1101 sayılı Kanunun ek madde 4'ü aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Ek madde 4. — İştirakçilerden alınmakta olan % 8 nispetindeki emekli keseneğine karşılık kurumlardan alınmakta olan % 14 nispeti % 16'ya çıkarılmıştır.

5434 sayılı Kanunun 34 ncü maddesi ile, geçici 15 ve 16 ncü maddeleri gereğince alınan fiilî hizmet zamları karşılığı, 38 nci maddesi gereğince alınan itibarî hizmet süreleri karşılığı ve 39 ncü maddesi gereğince alınan 55'ten eksik yaş farkları karşılığı, yukarıda belirtilen emekli keseneği ve karşılığı toplamına yükseltilmiştir.

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

C. SENATOSU ANKARA ÜYESİ YİĞİT KÖKER'İN, 5434 SAYILI T. C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNA 1425 SAYILI KANUNLA EKLENEN EK MADDE 6 NİN TADİLİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ (2/13)

Cumhuriyet Senatosu
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 1860 - 2793

21 . 3 . 1974

Millet Meclisi Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 1425 sayılı Kanunla eklenen Ek Madde 6'nın tadili hakkında kanun teklifi ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur. Gerekli işlemin yapılmasını rica ederim. Saygılarımla.

Tekin Arıburun
Cumhuriyet Senatosu Başkanı

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 1425 sayılı kanunla eklenen Ek Madde 6'nın tadili hakkındaki kanun teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasına emirlerinizi derin saygılarımla rica ederim.

20 . Şubat 1974
Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi
Yiğit Köker

GEREKÇE

1 Şubat 1974 günü Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Genel Kurullarında okunan Sayın Ecevit Hükümetine ait programın 24 ncü sayfasında: İşçilerin asgari kıdem tazminatı bir yıla yarım aylık yerine bir yıla bir aylık üzerinden hesaplanacaktır, denilmektedir. Hükümet programında yer alan ve hiç şüphesiz geniş işçi kitlesini ilgilendiren bu vaat Sayın Hükümet Sözcüsü ve Turizm ve Tanıtma Bakanının kesin ve hatta yürürlük tarihinin 14 Ekim 1973 olacaktır şeklindeki beyanları ile de kuvvet kazanmıştır. Uzun yıllardan beri Yüce Parlamento ve Cumhuriyet hükümetlerinin işçilerimizle memurlarımıza tanınan haklarda sosyal adaleti temin bakımından büyük bir titizlik gösterdiği ve mesela memurlara emekli aylıklarının % 70 üzerinden bağlanmasını kabul ettikten hemen kısa bir süre sonra vatansız Türk işçisine de aynı hakkı verdiği hakikati ortada bulunmaktadır. Keza tedavi ve ilaç yardımlarında da aynı paralellik ciddiyetle korunmuştur. Keza 657 sayılı Kanunun kabulünü müteakip işçilerimizin de emekliliğe esas olacak tavan ücretlerinin miktarı artırılmıştır.

Hiç şüphesiz aynı çatı altında birisi memur diğeri işçi statüsünde hizmet gören iki şahıstan birisinin geçmiş hizmetlerinin her yılı için bir aylığı nisbetinde kıdem tazminatı ödenmesi diğerine ise her hizmet yılı için yarım maaş nispetinde emeklilik ikramiyesi ödenmesinin Anayasamızın eşitlik ve Sosyal Adalet prensipleriyle bağdaştığını kimse iddia edemez ve edemeyecektir. Aksine bir düşünce ve alınacak bir karar Anayasamızın ruhuna ve koyduğu ilkelere tamamen aykırı olacaktır.

Teklifimiz bu inanç ve düşünce ile hazırlanmış bulunmakta ve Türkiye'nin refah ve saadeti ve kalkınması yolunda feragatle ve büyük bir vatanperverlikle hizmet gören memurlarımızla işçilerimizin sosyal güvenlik bakımından eşit şartlara ve imkânlarla kavuştuğulasını öngörmektedir.

Değiştirilmesi teklif olunan Ek Madde 6 daki yarım maaş tabiri çıkarılmakta bunun yerine tamamı kelimesi ilave olunmaktadır. Teklifin İkinci maddesi Sayın hükümetin beyanlarına göre 14 Ekim 1973 tarihinde yürürlüğü öngörmekte 3 cü madde ise yürütme ile ilgili bulunmaktadır.

C. SENATOSU ANKARA ÜYESİYİĞİT KÖKER'İN TEKLİFİ

5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 1425 Sayılı Kanunla Eklenen Ek Madde 6 nın Tadili Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. 5434 sayılı Kanuna 1425 sayılı Kanunla eklenen Ek Madde 6 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ek Madde 6. Emekli, adi malullük, vazife mâlullüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan iştirakçilere her tam fiili hizmet yılı için ek 4 ncü maddeye göre hesabedilecek aylık bağlamaya esas tutarlarının tamamı emekli ikramiyesi olarak verilir.

Verilecek emekli ikramiyesinin hesabında 30 fiilî hizmet yılından fazla süreler nazara alınmaz.

MADDE 2. Bu kanun hükümleri 14 Ekim 1973 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ SEDAT AKAY'IN, 5434 SAYILI T. C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNA 8 . 7 . 1971 TARİH VE 1425 SAYILI KANUNLA EKLENEN EK 6 NCI MADDENİN BİRİNCİ BENDİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE VE BU KANUNA BİR GEÇİCİ MADDE EKLENMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ (2/170)

16 . 4 . 1974

Millet Meclisi Başkanlığına

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 8 . 7 . 1971 tarih ve 1425 sayılı Kanunla eklenen ek 6 ncı maddenin birinci bendinin değiştirilmesi ve bu Kanuna bir geçici madde eklenmesi hakkındaki kanun teklifimiz ilişikte sunulmuştur.

Kanunlaşması için gereğini rica ederim.

Saygılarımla.

Kocaeli Milletvekili
Sedat Akay

GEREKÇE

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 89 ncü maddesi ve bilâhara bu maddeyi değiştiren 8 . 7 . 1971 tarihli, 1425 sayılı Kanunun 2 ncü maddesiyle eklenen ek 6 ncü madde gereğince (Emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan iştirakçilere, her tam fiilî hizmet yılı için aylık bağlamaya esas tutarların yarısı emekli ikramiyesi olarak) verilmektedir.

Başbakanlık Devlet Personel Dairesince 1963 yılında Hükümete sunulan teklifleri muhtevi kitabın 100 ncü sayfasında «Emeklilik ikramiyesi, uzun yıllar kamu hizmetlerinin ifasında yıpranmış bulunan memurlara ödenen bir nevi kıdem yahut yıpranma tazminatı mahiyetindedir» «Emeklilik ikramiyelerinin Emekli Sandığı Kanununun kabul edildiği tarihteki paranın satınalma gücü hesap edilerek bir mesken sahibi olmasını temin gayesiyle tespit edildiği malumdur. Binaenaleyh, Kanun vazımın, ikramiyeleri, bu amacı gerçekleştirecek bir seviyeye çıkarması lâzımdır.» denmektedir.

Bu hale göre, memura, emekli olurken Kurumunca ödenen ikramiyenin bir nevi kıdem tazminatı olduğunu ve yıllarca sürmüş gezici ve istikrarsız hayatından sonra bir mesken sahibi olabilmesini temin gayesine matuf bulunduğunu kabul etmek lâzımdır.

Diğer taraftan işçiler için kıdem tazminatı, İş Kanununun 14 ncü maddesiyle, emeklilik isteği halinde dahi tatbik edilebilmekte, aynen memurlar gibi her yıl için 15 günlük ücreti kadar hesaplanmakta ve işveren tarafından ödenmektedir.

Bu suretle, muhtelif batı ülkelerinde sadece işyerinin kapatılması veya iş sözleşmesinin işverence feshi gibi sebeplere bağlı olarak ve çok cüz'î miktarlarda tatbik edilen kıdem tazminatı, bizde bir nevi emeklilik ikramiyesi haline gelmiş bulunmaktadır.

Kaldı ki, Hükümet programında, «İşçilerin asgarî kıdem tazminatı bir yıla yarım aylık yerine, bir yıla bir aylık üzerinden hesaplanacaktır.» ifadesiyle yer alan işçi kıdem tazminatının iki misle çıkartılması hususu, hiç şüphesiz işçinin yıllar sürmüş hizmetinden sonra daha da tatmin edici bir meblâğa kavuşması gayesine matuftur.

İşçiler için az görülüp artırılması düşünülen kıdem tazminatının, bir benzeri mahiyetindeki memur emeklilik ikramiyesinin de son deminde memura veya çocuklarına küçük bir yatırım imkânını verecek, bidayette bir mesken sahibi olmaları maksadı ile konmuş bulunmasına rağmen, bugün hiç değilse, bir meskenin yarı imkânını sağlayacak seviyede olması gerekmektedir. Aksi halde, mevcut tatbikatın devam etmesiyle, memurun bu ikramiyesi birikmiş borçları ödeme ve hasreti duyulan birkaç parça eşyanın temini ümidinin tahakkuku imkânından öteye geçemeyecektir.

Bu sebeple, memurlar için de, emekli ikramiyesinin her yıla bir maaş hesabı ile ödenmesi zaruretinin kabul edilmesi ve Kanunda buna göre değişiklik yapılması gerekmektedir.

Teklifimiz, bu hususu temin maksadıyla hazırlanmıştır.

Bu teklifin, kanunlaşmasına kadar geçecek süre içinde emeklilik taleplerinin duraklamasına sebep olunmaması için, teklifimizin 2 nci maddesiyle bir geçici hüküm getirilmektedir ve bu suretle teklifimizin Yüce Meclise sevkinden kanunlaşmasına kadar geçecek süre içinde emekli olanlara da aynı hükmün teşmili mümkün kılınmaktadır.

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ SEDAT AKAY'IN TEKLİFİ

5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 8 . 7 . 1971 tarih ve 1425 Sayılı Kanunla Eklenen Ek 6 ncı Madde- nin Birinci Bendinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 8 . 7 . 1971 tarihli ve 1425 sayılı Kanunla eklenen ek 6 ncı maddenin birinci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ek madde 6. — (Birinci bend) emekli, adi; malullük, vazife malullüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan iştirakçilere, her tam fiilî hizmet yılı için, ek 4 ncü maddeye göre hesap edilecek aylık bağlamaya esas tutarların bir aylığı emekli ikramiyesi olarak verilir.

MADDE 2. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE — 23 . 4 . 1974 tarihinden sonra karara bağlanmış emeklilik işlemlerinde 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 8 . 7 . 1971 tarihli ve 1425 sayılı Kanunla eklenmiş ek 6 ncı maddenin bu kanunla değiştirilmiş hükmü tatbik edilir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

KONYA MİLLETVEKİLİ ŞENER BATTAL'IN 5434 SAYILI T. C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNA EK 1425 SAYILI KANUNA GEÇİCİ BİR MADDE EKLENMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ (2/230)

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

1425 sayılı Kanuna Ek - Geçici madde eklenmesi hakkındaki Kanun teklifim ilişikte takdim kılınmıştır. Gereğini emirlerinize saygılarımla arz ederim.

Konya Milletvekili
Şener Battal

GEREKÇE

Eşitlik ilkesini tam olarak tahakkuk ettirmek gayesiyle çıkarılan 1101 sayılı Kanununun 1 . 3 . 1969 tarihinde yürürlüğe girmesini müteakıp bir sene zarfında pek çoğu sivil, çok azı da asker olmak üzere 14 345 devlet memuru, bu kanunun kesin teminatına ve emekliliği teşvik edici hükümlerinin tesiriyle bizzat kendileri emekliliklerini istemişlerdir.

Zira, gerek bu kanunun ilgili maddeleri ve gerekse Meclis tutanaklarındaki esaslar, hizmete devam edenlerin maaşlarına yapılacak artışların kendilerinin maaşlarına da aynen uygulanacağını kesin hükme bağlamış olmasından ötürü, bilâhara emekli olacaklarla kendileri arasında bir fark olmayacağı inanç ve kanısına vararak emekli olmalarında bir sakınca görmemişlerdir. Diğer bir deyimle Personel Kanununun uygulanmasından mütevellit tahaddüs edecek faydalardan kendilerinin de emsallerinin yararlandığı veçhile aynı şekilde müstefit olacaklarına kani olmuşlardır. Bu sebeple ve inançlıdır ki Türkiye Cumhuriyeti tarihinde eşine rastlanmayan 14 345 memur birden emekli olmuştur.

Bu fikrîmüdir askerî personel için 926 Sayılı Askerî Personel Kanununa tevfikân kanunî bir hak olarak daha da geçerli olmaktadır. Zira : 926 sayılı kanunun malî hükümleri bölümündeki Kıt'a tazminatının, 166 ve 167 nci maddelerine göre 1 Aralık 1967'den itibaren ödenmeye başlanması ve bu haktan emekli oldukları tarihe kadar yararlanmış olmalarından ötürü, bızatihi bu kanunun da şumulüne girdiklerinden yüzde yüz emin olarak şubay, astsubaylar, başta 1101, saniyen 926 sayılı kanunların teminatına güvenerek herhangi bir kayıpları olmayacağı kanısıyla 14 345 memur emekli olmuş ve bu suretlede 1101 sayılı kanundan beklenen anagayenin sağlanmasına önemli ölçüde yardımcı olmuşlardır.

Ancak tatbikat bahis konusu kanun hükümlerine duyulan güven, inanç ve kaniya tam bir çelişki teşkil eder tarzda tecelli etmiştir.

Şöyleki : mezkûr kanunî teminatlara duyulan güven sebebiyle 1 . 3 . 1969 ilâ 28 . 2 . 1970 tarihleri arasında emekli olan sivil ve asker emeklilerinden baremin 1 nci derecesindekilere, 1101 sayılı kanuna tevfikân 40 500 er lira emekli ikramiyesi ödenmiştir.

Bilâhara aynı kanunî teminatlara güvenerek 1 . 3 . 1970 ilâ 30 . 7 . 1970 tarihleri arasında emekliliklerini isteyen sivil ve askerî personelde yine 1101 sayılı kanun uygulanmak suretiyle 40 500 er lira emekli ikramiyesi ile, aynı miktar emekli maaşı bağlanarak emeklilik işlemleri resmen sona erdirilmiş ve dolayısıyla hak ve eşitlik ilkesi zedelenmemiştir.

Hal böyle iken, 657 ve 926 sayılı Personel kanunlarının ertelenmiş malî hükümlerini yürürlüğe koymak maksadıyla 31 . 7 . 1970 tarihinde çıkarılan 1327 sayılı Kanunun Ek Geçici 33 ncu ve 1323 sayılı Kanunun Ek Geçici 10 ncu maddelerinde yer alan yeni birer hükümle 1 . 3 . 1970 den sonra emekli olanlara; Emekli maaşlarında yapılacak intibakların sona erdirilmesine intizaren, bu kanunun yürürlüğünden önceki aylık tutarlarına göre hesap edileceği hüküm getirilmiştir. Bu kanunlardan tam bir sene sonra çıkarılan 1425 sayılı Kanunun Geçici 1 nci maddesiyle de, 1 . 3 . 1970 tarihi mebdе alınarak bu tarihten sonra emekli olmuş sivil ve asker emeklilerine vaktiyle ödenmiş bulunan 40 500 lira emekli ikramiyesi 72 975 liraya çıkartılarak meydana gelen 32 475 liralık ilâve ikramiye farkı, sayıları 2 123 olan sivil ve asker emeklilerine 19 . 10 . 1972 tarihinde ödenmiştir.

Aynı hak ve şartları haiz olup, keza aynı kanun tahtında yani 1101 sayılı Kanun çerçevesinde emekli edilmiş personelden, sadece 1 . 3 . 1970 den sonraki emeklilere 32 475 liralık ilâve ikramiye farkının verilip, aynı hakkı haiz 1969 malî yılı sivil ve asker emeklilerine verilmemesi hiç şüphesiz bu emekli zümresi aleyhine olmak üzere çok bariz bir eşitsizlik, adaletsizlik ve haksızlığın doğmasına sebep olmuştur.

Tecelli eden bu gayri âdil durumu daha açt seçik ve müşahhas olarak belirtmek için asker emeklilerinden albayları misal almak suretiyle yapılan mukayesede görülür ki; rütbe, unvan, görev ve sorumlulukları ile, özlük hakları tıpa tıp birbirinin aynı olan ve keza aynı kanuna tabi tutulmak suretiyle emekli edilen albaylardan : 1 . 3 . 1970 ilâ 31 . 7 . 1970 tarihi arasında emekli olan albayların ikramiye miktarları 40 500 liradan 72 975 liraya çıkarılmasına mukabil aynı zümreden olan 1969 malî yılı albay emeklilerinin ikramiyeleri 40 500 lirada ipka edilerek çok bariz bir eşitsizlik ve haksızlık yaratılmıştır. Bigünah olarak bu şekilde haksız mağdu-

riyete dūçar olmuş olan bu albayların durumu, 30 . 8 . 1970 tarihinde resen emekliye sevk edilerek 105 000 lira emekli ikramiyesi almış olan albaylarla mukayese edilirse görülürki, aradaki fark 64 500 liraya çıkmakta ve dolayısıyla mağduriyetleri de o nispette artmaktadır. Buna ilâveten 105 000 lira alan bu albaylara, ayrıca tazminat olarak 58 yaşına kadar devam etmek kaydıyla her ay 700 lira ödenmektedir ki bu da 45 - 60 bin lira tutmaktadır.

Görülüyorki aralarında hiç bir fark bulunmadığı halde, bir ilâ birbuçuk sene zarfında emekli olan 1969 malî yılı emeklisi albaylara 40 500 lira, 1.3.1970 ilâ 30.7.1970 arasında emekli olan albaylara 72 975 lira ve 30 . 8 . 1970 tarihinde resen emekli edilen albaylara da 105 000 lira ikramiye ile ayrıca her ay 700 lira tazminat ödenmek suretiyle meydana gelen eşitsizlik ve haksızlık gayet açık ve belirgin bir şekilde kendini göstermektedir. Bu husus subay ve astsubaylar için olduğu kadar hiç şüphesiz sivil emeklileri için de aynen varit olup, bu zümre de aynı şekilde gadre uğrayıp haksız mağduriyete dūçar olmuştur.

Türk Ordusundaki hizmetlerini ifa ederek emekliye ayrılan mezkûr subay veya albayların birbirlerine nazaran herhangi bir rüçhanîyetleri bulunmadığı halde 40 500, 72 975 ve 105 000 lira gibi çok farklı ikramiye almalarını gerektiren mucip sebepler de olmadığına göre ve keza aynı şekilde sivil emeklileri arasında da farklılığı gerektirecek geçerli sebeplerin bulunmaması muvacehesinde bahis konusu bariz haksızlık ve eşitsizliğin Anayasanın 12 nci maddesinde yer alan hakkaniyet ve eşitlik ilkeleri ile ne derecede ters düştüğü takdirlerinize sunulur.

Böyle bir neticenin husule geleceği çok muhtemelen kanun koyucusunun dikkat nazarından kaçmış olacağı zehabını uyandırmaktadır. Nitekim bu mülâhazayı teyit için Anayasa mahkemesinin usul yönünden iptal ettiği 1478 sayılı EMİNSU Kanununun yerine çıkarılan 1782 sayılı Kanunu burada zikretmek yerinde olacaktır. 1960 İhtilâlinden sonra emekli edilen subayların mağduriyetlerine kani olan parlamenterler tarafından yeniden hazırlanan bu kanun tasarısı, yürürlükteki bazı kanun maddeleriyle çelişki teşkil etmesine rağmen hak, adalet ve eşitlik ilkelerinin yerine getirilmesi amacıyla kanunlaştırılarak yürürlüğe konmuştur.

Belirtilen örnekte olduğu üzere haksız mağduriyetlere sebebiyet verilmemesi hususunda son derece hassas davranan parlamentonun, son derece haksız mağduriyete dūçar olmuş olan sivil ve askerî emeklileri için de aynı fartı hassasiyeti göstererek, bunların ikramiye miktarlarını da emsallerine ödenen ikramiye miktarlarına iblâğ etmek suretiyle mevcut eşitsizliğin giderilmesine mütedair gerekçe ve teklifin Yüce Parlamento tarafından tasvip buyrulacağına kani bulunmaktadır.

Bu yapılmakla; evveleminde Anayasanın gereği olan hak ve eşitlik ilkesi sağlanmış olacak, saniyen vatandaşın kanunların teminatına olan inanç ve güveni pekleşmiş olacak ve salisende 30 : 45 yıl sürece Devletin çeşitli kuruluş ve kademelerinde hizmet görerek emekliye ayrılmış personelin bahiskonusu mağduriyetleri giderilerek huzura kavuşmaları sağlanmış olacaktır.

Aksi halde bu şahıslar hem 1101 ve hemde 926 sayılı kanunlarla aldatıldıkları kanısına vararak hayatlarının sonuna kadar çoluk çocuklarıyla birlikte bunun ızdırabını çekeceklerdir. Zira, kendilerinin emekliliğini müteakıp peş peşine çıkarılan 1301, 1323 ve 1327 sayılı kanunların teyit ettiği haklardan kendilerinin mahrum edileceklerini tahmin veya bilebilseydiler hiç şüphesiz resen emekli edilmelerini bekleyerek 20 ilâ 120 bin lira arasında değişen paradan mahrum olmayı asla göze almazlardı. Esasen kendilerini emekliliği zorlayan mücbir sebep ve zaruret de mevcut olmadığına göre resen emekli edilecekleri zamanı rahatlıkla bekleyebilirlerdi.

Şayet kendileriyle tıpa tıpa aynı durumda olan 1 . 3 . 1970 ile 30 . 7 . 1970 tarihleri arasında emekli olan sivil ve asker emeklilerine ödenilen 40 500 lira bilâhara çıkarılan kanunlarla 72 975 liraya yükseltilecek kendilerine ödenmemiş olsaydı, bu takdirde hak ve eşitlik ilkesi bozulmamış olacağından mağduriyeti mucip bir durum tahaddüs etmeyecek ve dolayısıyla böyle bir teklif veya istek bahiskonusu olmayacaktı.

Mademki onlara ilâve ikramiye verilmiştir, o halde bunlarla aynı durumda olan 1969 malî yılı sivil asker emeklilerine de verilmesi Anayasanın eşitlik ilkesi muvacehesinde farz ve vacip olmaktadır. Diğer bir deyimle bu zümre için müktesep bir hak olmaktadır.

Bu itibarla 1425 sayılı Kanunun Geçici 1 nci maddesiyle emsallerine sağlanan ikramiye farkının 1969 malî yılı sivil, asker emeklilerine de teşmil edilebilmesi ve dolayısıyla tebarüz ettirilen haksızlık ve eşitsizliğin telâfisi gayesiyle aşağıdaki kanun teklifi uygun görülmüştür.

Teklif edilen kanunun mali portesi :

Emekli sandığından alınan resmî kayıtlara göre 1969 mali yılında sivil ve asker olmak üzere 14 345 memur emekliye ayrılmış olup, bunlara ödenecek ikramiye farkı 150 milyon lira tutmaktadır. Bunun % 70'i olan 105 milyon lira genel ve katma bütçeye isabet etmekte ve mütebaki 45 milyon lirası da özel idareler, kamu kuruluşları, belediyeler vesair kuruluşların bütçelerine isabet etmek suretiyle bir külfet tahmil edeceksen de, bunun karşılığında 14 345 emekli memurun ailesi ve çocuklarının haklarını alabilmelerinden ötürü, vatandaşın başta Yüce Parlamenta olan güven duygularının dahada kuvvetlenmesini sağlamakla beraber kanunların teminatına duyulan inanç ve güvenin de pekleşmesine vesile olacağı aşikârdır.

KONYA MİLLETVEKİLİ ŞENER BATTAL'IN TEKLİFİ

5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emeklik Sandığı Kanununa Ek 1425 Sayılı Kanuna Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi.

MADDE 1. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Ek 1425 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE — 1 . 3 . 1969 tarihi ile 1 . 3 . 1970 tarihi arasında emekli, adi malullük, vazife malullüğü, dul ve yetim aylığı bağlanmış olanların, aylıkları (Kurumlarınca veya Emekli Sandığıncaya Personel kanunları hükümlerine göre yapılacak intibakları dikkate almak suretiyle) 1 . 3 . 1975 tarihinden itibaren bu kanunun esaslarına göre hesab edilerek kendilerine ödenir.

Bunların 1 . 3 . 1969 ile 1 . 3 . 1970 tarihi arasındaki ikramiye farkları, Bakanlar Kurulunca belirtilecek zaman, şekil ve usule göre kendilerine ödenir.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ ORHAN TOKUZ'UN, 5434 SAYILI T. C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNU DEĞİŞTİREN 8 . 7 . 1971 TARİHLİ VE 1425 SAYILI KANUNUN EK 6 NCI MADDESİNİN 1 NCI FIKRASININ DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ (2/251)

Millet Meclisi Başkanlığına

«5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununu değiştiren 8 . 7 . 1971 tarihli ve 1425 sayılı Kanunun ek 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifim» ilişikte sunulmuştur. Gereğini saygılarımla arz ederim.

24 . 6 . 1974

Gaziantep Milletvekili

Orhan Tokuz

GEREKÇE

Bugünkü ekonomik şartlar karşısında memurlara ödenen ikramiye tutarı yetersiz kalmaktadır. Enflasyonist gidiş, ikramiyelerin işira gücünü düşürmüş, değerlendirilmelerini imkânsız hale getirmiştir. Bu memlekete yıllarca emek vermiş güzide insanlar, hayatlarının son döneminde değil bir yuva sahibi olabilmek, taksitle aldıkları konutların bakiye borcunu bile ödeyememektedirler.

İşçi kıdem tazminatının her tam yıla karşı bir aya çıkarılması halinde, memur ve işçilerden oluşan ücretliler arasındaki farkın giderilmesi, Anayasamızın eşitlik ilkesi açısından kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Memur ikramiyelerinin de, işçilere paralel olarak, her tam yıla karşı bir ay tutarına çıkarılmasını amaçlayan kanun teklifim bu nedenlerle hazırlanıp ilişikte sunulmuştur.

GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ ORHAN TOKUZ'UN TEKLİFİ

5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununu Değiştiren 8 . 7 . 1971 Tarihli ve 1425 Sayılı Kanunun Ek 6 ncı Maddesinin 1 nci Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi.

MADDE 1. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununu değiştiren 8 . 7 . 1971 tarihli ve 1425 sayılı Kanunun ek 6 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Emeklilik, adi malullük, vazife malullüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan iştirakçilere, her tam fiilî hizmet yılı için, ek 4 ncü maddeye göre hesab edilecek aylık bağlamaya esas tutarların tamamı emekli ikramiyesi olarak verilir.»

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ SEDAT AKAY VE 2 ARKADAŞININ, 5434 SAYILI T. C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNA 8 . 7 . 1971 TARİH VE 1425 SAYILI KANUNLA EKLENEN EK 6 NCİ MADDENİN BİRİNCİ BENDİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE VE BU KANUNA BİR GEÇİCİ MADDE EKLENMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ (2/266)

Millet Meclisi Başkanlığına

Bazı maddeleri değiştirilmek üzere görüşülmekte olan T. C. Emekli Sandığı Kanununa 8 . 7 . 1971 tarihli ve 1425 sayılı Kanunla eklenmiş olan Ek 6 ncı maddenin birinci bendinin ilişikte sunulan şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Kocaeli Milletvekili
Sedat Akay

Aydın Milletvekili
Nahit Mentеше

Balkesir Milletvekili
Cihat Bilgehan

G E R E K Ç E

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 89 ncü maddesi ve bilâhara bu maddeyi değiştiren 8.7.1971 tarihli, 1425 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle eklenen Ek 6 ncı madde gereğince (Emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan iştirakçilere, her tam fiilî hizmet yılı için aylık bağlamaya esas tutarların yarısı emekli ikramiyesi olarak) verilmektedir.

Başbakanlık Devlet Personel Dairesince 1963 yılında Hükümete sunulan teklifleri muhtevi kitabın 100 ncü sayfasında «Emekli ikramiyesi, uzun yıllar kamu hizmetlerinin ifasında yıpranmış bulunan memurlara ödenen bir nevi kıdem yahut yıpranma tazminatı mahiyetindedir.» «Emeklilik ikramiyelerinin Emekli Sandığı Kanununun kabul edildiği tarihteki paranın satınalma gücü hesap edilerek bir mesken sahibi olmasını temin gayesiyle tespit edildiği malumdur. Binaenaleyh, kanun vazınının, ikramiyeleri, bu amacı gerçekleştirecek bir seviyeye çıkarması lâzımdır.» denmektedir.

Bu hale göre, memura, emekli olurken kurumunca ödenen ikramiyenin bir nevi kıdem tazminatı olduğunu ve yıllarca sürmüş gezici ve istikrarsız hayatından sonra bir mesken sahibi olabilmesini temin gayesine matuf bulunduğunu kabul etmek lâzımdır.

Diğer taraftan işçiler için kıdem tazminatı, İş Kanununun 14 ncü maddesiyle, emeklilik isteği halinde dahi tatbik edilebilmekte, aynen memurlar gibi her yıl için 15 günlük ücreti kadar hesaplanmakta ve işveren tarafından ödenmektedir.

Bu suretle, muhtelif Batı ülkelerinde sadece işyerinin kapatılması veya iş sözleşmesinin işverence feshi gibi sebeplere bağlı olarak ve çok çüz'i miktarlarda tatbik edilen kıdem tazminatı, bizde bir nevi emeklilik ikramiyesi haline gelmiş bulunmaktadır.

Kaldı ki, Hükümet Programında, «İşçilerin asgarî kıdem tazminatı bir yıla yarım aylık yerine, bir yıla bir aylık üzerinden hesaplanacaktır.» ifadesiyle yer alan işçi kıdem tazminatının iki misle çıkartılması hususu, hiç şüphesiz, işçinin yıllar sürmüş hizmetinden sonra daha da tatmin edici bir meblâğa kavuşması gayesine matuftur.

İşçiler için az görülüp artırılması düşünülen kıdem tazminatının, bir benzeri mahiyetindeki memur emeklilik ikramiyesinin de son deminde memura veya çocuklarına küçük bir yatırım imkânını verecek, bidayette bir mesken sahibi olmaları maksadı ile konmuş bulunmasına rağmen, bugün hiç değilse, bir meskenin yarı imkânını sağlayacak seviyede olması gerekmektedir. Aksi halde, mevcut tatbikatın devam etmesiyle, memurun bu ikramiyesi birikmiş borçları ödeme ve hasreti duyulan birkaç parça eşyanın temini ümidinin tahakkuku imkânından öteye geçemeyecektir.

Bu sebeple, memurlar için de, emekli ikramiyesinin her yıla bir maaş hesabı ile ödenmesi zaruretinin kabul edilmesi ve kanunda buna göre değişiklik yapılması gerekmektedir.

Teklifimiz, bu hususu temin maksadıyla hazırlanmıştır.

Bu teklifin, kanunlaşmasına kadar geçecek süre içinde emeklilik taleplerinin duraklamasına sebep olunması için, teklifimizin 2 nci maddesiyle bir geçici hüküm getirilmektedir ve bu suretle teklifimizin Yüce Meclise sevkinden kanunlaşmasına kadar geçecek süre içinde emekli olanlara da aynı hükmün teşmili mümkün kılınmaktadır.

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ SEDAT AKAY VE İKİ ARKADAŞININ TEKLİFİ

5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 8.7.1971 Tarih ve 1425 Sayılı Kanunla Eklenen Ek 6 ncı Maddenin Birinci Bendinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 8 . 7 . 1971 tarihli ve 1425 sayılı Kanunla eklenen Ek. 6 ncı maddenin birinci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ek madde 6. — (Birinci bent) emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan iştirakçilere, her tam fiilî hizmet yılı için, Ek 4 ncü maddeye göre hesap edilecek aylık bağlamaya esas tutarların bir aylığı emekli ikramiyesi olarak verilir.

MADDE 2. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE — 23 . 4 . 1974 tarihinden sonra karara bağlanmış emeklilik işlemlerinde 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 8 . 7 . 1971 tarihli ve 1425 sayılı Kanunla eklenmiş Ek. 6 ncı maddenin bu Kanunla değiştirilmiş hükmü tatbik edilir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ REŞİT ÜLKER'İN, MEMURLARIN EMEKLİ İKRAMİYELERİNİN HER YIL İÇİN 15 GÜNDEN BİR AYA ÇIKARILMASINA İLİŞKİN YASA ÖNERİSİ (2/361)

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

«Memurların Emekli ikramiyelerinin her yıl için 15 günden bir aya çıkarılmasına ilişkin» yasa önerim gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını en derin saygılarımla dilerim.

İstanbul Milletvekili

Reşit Ülker

GEREKÇE

8 Haziran 1949 gün ve 5434 sayılı «T. C. Emekli Sandığı Kanunu» na 8 Temmuz 1971 gün ve 1425 sayılı Yasa ile eklenmiş bulunan ek 6 ncı maddenin 1 nci fıkrasıyla memurlara emekli ikramiyesi verilmektedir. Bu ikramiye her hizmet yılı için yarım aylık olarak verilmektedir. Bu miktar ikramiyenin bugünkü şartlar altında yeterli olmadığı ortadır. Bu yüzden Devlet personelinin büyük ve haklı şikâyetleri vardır.

Öte yandan işçiler de benzer bir biçimde çalıştıkları her yıl için 15 günlük tutarında kıdem tazminatı almaktaydılar. Basın işçileri ise her yıl için bir aylık tutarında kıdem tazminatı alıyorlardı. Bu arada yapılan bir çok toplu sözleşmede kıdem tazminatı 30 güne hatta 45 güne çıkarılmıştır. Bu konuda Ecevit Hükümeti tarafından getirilen bir tasarı ve bizim yapmış olduğumuz teklif Meclis gündemindedir. Bu yasa önerisi ile aynı zamanda bu konudaki memur - işçi ayrımı da kaldırılmakta ve eşitlik sağlanmaktadır.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ REŞİT ÜLKER'İN TEKLİFİ

Memurların Emekli İkramiyelerinin Her Yıl İçin 15 Günden Bir Aya Çıkarılmasına İlişkin Yasa Önerisi

MADDE 1. — 8 Haziran 1949 gün ve 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 8 Temmuz 1971 gün ve 1425 sayılı Yasa ile eklenmiş bulunan ek madde 6 nın 1 nci fıkrası aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir :

Birinci fıkra : Emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı bağlanan veya toptan ödeme yapılan işti-
rakçilere, her tam fiili hizmet yılı için ek 4 ncü maddeye göre hesap edilecek aylık bağlamaya esas tutarların ta-
mamı emekli ikramiyesi olarak verilir.

MADDE 2. — Bu Yasa yayımı gününde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Yasayı Bakanlar Kurulu yürütür.

C. SENATOSU MALATYA ÜYESİ HAMDİ ÖZER'İN, 5434 SAYILI T. C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNU- NUN BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ (2/384)

Millet Meclisi Başkanlığına

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanunu ile ilgili teklifimin ilişikte sunulduğunu saygı ile arz ederim.

25 . 4 . 1975

Malatya Senatörü

Hamdi Özer

GEREKÇE

5434 sayılı Kanunun 41 nci maddesi ile 1101 sayılı Kanunun ek 1 nci maddesine göre fiili ve itibarî hiz-
met süresi toplamı 30 yıl olanlara (Emekli keseneğine esas olan aylığın) % 70'ini emekli aylığı olarak bağla-
maktadır. Emekli keseneğine esas olan aylık ise personel kanununun gösterge tablosunda tespit edilmiştir.

Halbuki 1425 sayılı Kanun, bu tabloyu % 30 ve daha aşağı kısıntıya uğratarak emekli keseneğine esas
olan aylık tablosunun yerine (Emekli aylığı bağlanmasına esas aylık) tablosunu getirmiştir. Böylece 30 yıl
hizmeti olan bir memur kesenek ödediği aylığının ancak % 49 ilâ 55'ini alabilmektedir.

Bu kanun teklifi ile 25 yıl hizmeti olan bir memura esas aylığının yarısı civarında bir emekli aylığı bağlan-
mış olacaktır.

Çeyrek asır hizmet eden bir insana, insanca yaşamak için asgarî bir geçim sağlamak sosyal bir devletin gö-
revidir.

Memuriyeti ve emekliliği cazip hale getirmek ve onların sosyal güvenliğini sağlamak yolunda bu teklif Devlet için asgarî bir görev ve fedakârlık kabul edilmelidir.

Yaşlananların ve hizmet süresine kendilerini mahkûm gibi görerek gönülsüz çalışanların yerini genç, dinamik ve işsiz gençler almalıdır. Böylece yüksek emekli maaşı alanlar azalarak sandığın yükü hafifleyecektir.

Ancak 35 yıldan fazla fiilen hizmeti göze alanlara % 80'in üstüne çıkan bir emekli aylığı bağlanırsa hem bunların ödemiş oldukları emekli keseneğinin karşılığını vermekle sosyal adalet sağlanır hem de sırf bu süreyi doldurmak için bekleyenler azalır. Çünkü itibarî hizmet % 80'in üstüne çıkmaya etkili olmayacaktır.

25 yılını dolduranlar emekli gösterge tablosundaki miktarın % 70'ini almakla emekli, dul ve yetimlere % 5 nispetinde bir yardım sağlanmış olacak ve gönülsüz çalışanların kendiliğinden ayrılmalarına ve yerlerine gönüllü gençlerin gelmelerine imkân verilmiş olacaktır.

İşte bu nedenlerle kurumların ödeneği nispet % 16'ya çıkarılarak daima Devlete yardımcı olan sandığa biraz da Devletin yardımı artırılmış olmaktadır.

25 . 4 . 1975

Malatya Senatörü
Hamdi Özer

5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi.

MADDE 1. — 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa ek 1425 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin sonuna aşağıda yazılı (C), (D) ve (E) fıkraları eklenmiştir :

Madde 1. —

C) Emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylıklarının nisbeti fiili ve itibarî hizmet sürelerinin toplamı 30 yıl olanlar için emekli aylığı bağlanmasına esas aylık tutarının % 75'i olarak uygulanır.

Fiili ve itibarî hizmet süreleri toplamı 30 yıldan az olanlara, her tam yıl için % 1 eksikliği, fazla olanlara da her tam yıl için % 1 fazlası üzerinden bağlanır.

Fiili ve itibarî hizmet süreleri toplamındaki ay kesirleri tam ay sayılır. Yıl kesirlerinin her ayı için emekli aylığı bağlanmasına esas tutulan aylık veya ücret tutarının % 1'inin 12'de 1'i emekli aylığına ayrıca eklenir. Bağlanan aylıkların 50 kuruştan aşağı kesirleri 50 kuruşa; 50 kuruş ve daha fazla kesirleri liraya çıkarılır.

D) Bağlanacak aylıkların toplamı emekli, adi malullük aylıklarında, emekliliğe esas aylıklarının % 80'ini ve vazife malullüğü aylıklarında da % 100'ü geçemez.

Ancak itibarî hizmet zamlarının dışında 35 yıldan fazla fiili hizmeti olanların bu fazla hizmetlerinin her yılı için % 80 üzerine % 1 ekleme yapılır.

E) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce emeklilik kanunları hükümlerine göre bağlanmış olan emekli, adi malullük, vazife malullüğü, dul ve yetim aylıkları hakkında da bu hükümler uygulanır. Bu uygulamanın zamanında yapılması için 1101 sayılı Kanunun geçici 5 nci maddesine göre işlem yapılır.

MADDE 2. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa ek 1101 sayılı Kanunun ek madde 4'ü aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Ek Madde 4. — İştirakçilerden alınmakta olan % 8 nispetindeki emekli keseneğine karşılık kurumlardan alınmakta olan % 14 nispeti % 16'ya çıkarılmıştır.

5434 sayılı Kanunun 34 ncü maddesi ile, geçici 15 ve 16 ncı maddeleri gereğince alınan fiili hizmet zamları karşılığı, 38 nci maddesi gereğince alınan itibarî hizmet süreleri karşılığı ve 39 ncü maddesi gereğince alınan 55'ten eksik yaş farkları karşılığı, yukarıda belirtilen emekli keseneği ve karşılığı toplamına yükseltilmiştir.

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

C. SENATOSU MALATYA ÜYESİ HAMDİ ÖZER'İN, 5434 SAYILI T. C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNA EK 1425 SAYILI KANUNUN 1 NCI MADDESİNDEKİ (C) FIKRASININ DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ (2/387)

Millet Meclisi Başkanlığına

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanunu ile ilgili kanun teklifimin ilişikte sunulduğunu arz ederim.
Saygılarımla.

2 . 5 . 1975

Malatya Senatörü
Hamdi Özer

GEREKÇE

Bir Devlet memuru, kendisine ait Personel Kanunundaki gösterge tablosuna göre aylık alır ve bu aylık tutarına göre emekli keseneği öder.

Böylece hak kazandığı bu aylık, emekli aylığının hesaplanmasında esas alınır ve hizmet süresine göre emekli aylığı tespit edilirdi.

1425 sayılı Kanunla bu düzen bozuldu, memur aylıkları ile emekli aylıkları ayrı ayrı göstergelere tabi tutuldu. Çalışmayanların, çalışanlardan daha çok aylık almamalarını sağlamak gerekçesi ileri sürülmüştü.

Halbuki şimdi durum değişmiştir :

Memur aylıklarına geniş ölçüde yan ödemeler yapılmış, çocuk zamları, memur yardımlaşmada biriken kesenekler, bazı konularda Devletten yararlanma (Konut ve Taşıt) gibi hususlar memurun aylık gelirini artırmıştır.

Buna karşılık emeklinin aylığına hiç bir yan gelir eklemek mümkün olmamıştır. Memur, emekli olunca almakta olduğu aylık gelirin çok düşeceğini hesaplayarak emekli olmaktan kaçmaktadır. Bu yüzden çok yetenekli gençler işsiz - güçsüz dolaşmakta ve Devleti zorlamaktadır.

1101 sayılı Kanuna göre 40 yıl hizmet süresi olan bir memura emekli keseneğine esas maaşının % 80'i emekli aylığı olarak bağlanması gerekirken, bugün ancak % 55'i bağlanmakta ve % 25 oranında bir kısıntı yapılmaktadır.

Emeklilerin, tahsil çağındaki çocukları ve yaşlılığın getirdiği sağlık sıkıntısı daha çok gelire ihtiyaç duyurmaktadır. Sosyal güvenliğin amacında, kişinin sağlık ve muhtaçlık problemi başta gelir. Kendi memurunu, yaşadığı hayat seviyesinin altına düşürmek sosyal Devletin, sosyal güvenlik anlayışına aykırıdır.

Yan ödemeler yok iken kabul edilen emeklilik göstergeleri, yan ödemelerle gerekçesini yitirmiştir.

Emekliliği cazip hale getirmek ve boşa gezen gençlere iş alanı sağlamak için, emekli keseneği ödeyerek, müktesep hak haline getirdiği aylık üzerinden hesaplama yapılmalıdır. Bu kanunda da sosyal hukuk ilkelerine uygunluk amaç alınmıştır.

C. SENATOSU MALATYA ÜYESİ HAMDİ ÖZER'İN TEKLİFİ

5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa Ek 1425 Sayılı Kanunun 1 nci Maddesindeki (C) Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa ek 1425 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin (C) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

C) «Emekli aylığı bağlanmasına esas aylık» deyimi; Emekli keseneğine esas tutulan aylıktır. Bu aylık; Personel Kanununa ekli gösterge tablosunda her derece ve kademe için gösterilen rakamların kat sayısı ile çarpılması sonunda bulunacak tutarları ifade eder.

Emekli aylıklarının hesabında bu tutarlar esas olarak 1101 sayılı Kanunun 1 nci maddesine göre uygulanır.

Halen emekli, dul ve yetimler de bu kanun hükmünden aynen yararlanırlar.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

KONYA MİLLETVEKİLİ ŞENER BATTAL'IN, 5434 SAYILI T. C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNA EK VE GEÇİCİ MADDELER EKLENMESİNE, 1101 ve 1425 SAYILI KANUNLARIN BAZI HÜKÜMLERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE VE KALDIRILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ (2/432)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine 1101 ve 1425 Sayılı Kanunların Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesine ve Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifini gerektirisi ile birlikte sunuyorum.

Kanunlaşması için gereğine müsaadelerini saygılarımla arz ederim.

13. 6. 1975

Konya Milletvekili
Şener Battal

1. 1425 Sayılı Kanunla getirilen gösterge tablosunun mucip sebepleri:

A) 657 Sayılı Devlet Personel Kanununun malf hükümlerini yürürlüğe koyan 1327 Sayılı Kanunla ihdas edilmiş gösterge tablosu rakamlarının katsayı ile çarpımından husule gelen memur maaşının % 70 - % 80 üzerinden bağlanacak Emekli aylığının, emeklinin memuriyette iken eline geçenden yüksek olacağı,

B) Personel Kanunu ile getirilen gösterge tablosuna benzer bir gösterge tablosunun getirilmesi zorunluğu, anaprensiplerine dayanmakta idi. Kanun lâyihasındaki bu mucip sebep, Devlet memurlarının maaşlarının dışında hiçbir nam altında ödenek ve tahsisat alamıyacakları amir hükmünün sonucu idi.

Halbuki bu kanuna ve 926 Sayılı Kanuna getirilen muhtelif uygulama kanunları ve kararnamele ile ve son olarak da 1897 Sayılı Kanunda derpiş edilen her kademedeki sivil ve asker personele çeşitli nam altında yan ödemeler verildiği gibi İktisadi Kamu kuruluşları memurlarına yılda iki ikramiye ödenmesi de öngörül- müş bulunmaktadır. Bu ayrılıklar ve yan gelirlerle memuriyette iken hayat standardını eline geçen miktara göre ayarlıyan kişi, emekliye ayrıldığı andan itibaren emekli gösterge rakamlarına intibak ederek çok düşük ölçüde emekli aylığı almaya başlayınca sosyal ve ekonomik buhrana sürüklenmekte ve dolayısıyla Devlete, Millete ve memlekete olan sevgisi zedelenmekte ve ruhi bunalmaları artmaktadır.

Bu ortamı bertaraf etmek, emekliyi evvelce yaşadığı hayat standardından uzaklaştırmamak, 1101 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin ek 5 nci maddesi ile emekliyi bağliyan hükmüne saygı ve inancını muhafaza etmek ve keseneğe esas brüt aylığı üzerinden muayyen nispetlerde emekli aylığı bağlanması sosyal sigorta ve sosyal güvenlik esaslarına uygun olacağı mütalâa edilerek 1425 Sayılı Kanunda ekli gösterge tablosunun kaldırılması zarurî görüldüğünden madde 1 deki değişiklik getirilmiştir.

Bu suretle Personel Kanununa bağlı gösterge tablosu emeklinin de gösterge tablosu olacak ve ilerde bu tablolarda yapılacak değişikliklerin emeklilere intikali için yeni kanunlar getirilmesine lüzum kalmıyacak ve gecikmelerden doğan mağduriyetlere de son verilmiş olacaktır. Bu nedenle (Personel Kanununa bağlı gösterge tablosu değişti, emekli tablosu değişmedi gibi) bugünkü eşitsizlikler bertaraf edilmiş olacaktır.

2. 2 nci madde ile, 1425 Sayılı Kanunun 2 nci maddesine eklenmiş bulunan Ek 5 nci madde Devlet memurları gösterge tablosundan 16 ncı derecenin kaldırılmış olduğuna göre alt sınır aylıkları 15 nci dereceye göre tanzim edilmiştir.

3. Üçüncü madde ile Devlet Memurları Kanununda memur aylıklarının işçi aylıklarından aşağı olmalıacağı hükmü nazara alınarak 5434 Sayılı Kanuna da aynı mealde bir hüküm getirilmesi sağlanmaktadır.

4. Ek geçici birinci madde ile, 1327 Sayılı Kanunla getirilen ve müteakiben kanun hükmündeki kararnamele ve en sonunda 1897 Sayılı Kanunla yapılmış bulunan intibaklar, 1101 Sayılı Kanunun ek 2 nci ve 1425 Sayılı Kanunun 2 nci maddesinin ek 4 ncü maddesine rağmen 1.3.1970 tarihinden önce emekli, âdi malül ile vazife malüllüğü, dul ve yetim aylığı bağlanmış olanlar hakkında bugüne kadar uygulanmamıştır. Bu da intibakların T. C. Emekli Sandığı veya kurumlar tarafından yapılması hususundaki tereddütlerden ileri gelmiştir. Ek geçici 1 nci madde bu hususun en kısa zamanda sağlanması için teklif edilmiştir.

Ek geçici 2 nci madde ile 1425 Sayılı Kanuna bağlı gösterge tablosu bu kanunun 1 nci maddesi ile kaldırıldığından emekli, âdi malûl ve vazife malullüğü, dul ve yetim aylıklarının Devlet Memurları Kanunu gösterge tablosu rakamlarına göre bağlanması öngörülmüştür. Ancak bu, intibak uygulanmasının kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren geçerli olması ve bu tarihten önce bağlanmış olan emekli, âdi malûl ile vazife malullüğü, dul ve yetim aylıklarına intibak uygulamalarından mütevellit her hangi bir ödemenin yapılmayacağı hususu hükme bağlanmıştır.

5. 1101 Sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin 2 nci fıkrası, sarahaten kaldırılmaktadır. Şimdiye kadar yapılan tatbikatta emekli aylıklarının yükseltilmesini gerektiren hükümler ise 5 kararname çıkarılmış ve fakat bunların tanzim ve yürürlüğe konulmaları arasında uzun süreler geçmek suretiyle emeklilerin şikâyet ve mağduriyetlerine sebebiyet verilmiştir. Halbuki kanunlarla hüküm getirilmiş olan hususların ayrıca kararnamelere bağlanmasına mahal olmadığından bu ikinci fıkra kaldırılmıştır.

KONYA MİLLETVEKİLİ ŞENER BATTAL'IN TEKLİFİ

5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine, 1101 ve 1425 Sayılı Kanunların Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesine ve Kaldırılmasına Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Ek ve Geçici maddeler eklenmesine ve bu Kanun ile diğer kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesine ve kaldırılmasına dair 8 . 7 . 1971 gün ve 1425 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin (C) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

c) Emekli aylığı bağlanmasına esas aylık deyimini emekli keseneğine esas kazanılmış hak olarak alınan görev aylıkları tutarlarını ifade eder.

MADDE 2. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Ek ve Geçici maddeler eklenmesine ve bu Kanun ile diğer kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesine ve kaldırılmasına dair 8.7.1971 gün ve 1425 sayılı Kanunun, 2 nci maddesinin Ek 5 nci maddesinde belirtilen emekli, dul ve yetimlere ödenecek aylıkların alt sınırı hakkındaki emekli aylığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ek madde 1. — 1425 Sayılı Kanunun 2 nci maddesinin ek 5 nci maddesinde emekliye esas alt sınır derecesi 15 nci derece olarak düzeltilmiştir.

MADDE 3. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir :

EK MADDE 1. — T. C. Emekli Sandığı Kanununun ek ve tadillerine göre bağlanacak emekli aylık tutarı, işçi emeklileri için tespit olunan alt sınır emekli aylık tutarlarından aşağı olamaz.

MADDE 4. — 1101 sayılı Kanunun 1 nci maddesi ek 2 nci maddesinin 2 nci fıkrası ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile aynı Kanunun ek ve tadillerinde ve diğer kanunlarda bu Kanuna aykırı hükümler yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir :

EK GEÇİCİ MADDE 1. — 1 . 3 . 1970 tarihinden önce emekli, adi malullük ve vazife malulü ile dul ve yetim aylığı bağlanmış olanların bağlamaya esas aylıkları, 15 . 5 . 1975 tarihli 1897 sayılı Kanunla intibak hakkındaki hükümlerine göre emekliye ayrıldıkları kurumlarınca uygulanır. Keseneğe esas aylıkta yükseliş olduğu takdirde emekli aylığının buna göre yükseltilmesi için düzenlenen intibak çizelgesi T. C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğüne gönderilir.

Bu intibaklar Kanunun neşri tarihinden itibaren üç ay içerisinde bitirilir.

EK GEÇİCİ MADDE 2. — 1425 sayılı Kanuna ekli gösterge tablosunun kaldırılması üzerine emekli aylığı bağlanmasına esas aylıklar, Personel Kanunundaki gösterge tablosuna göre yeniden hesaplanır. Ancak bu Kanunun yürürlük tarihinden önce emekli, adi malul ve vazife malullüğü ile dul ve yetim aylığı bağlanmış olanlara aylık ve ikramiye farkları ödenmez.

MADDE 6. — Bu Kanunun Ek Geçici 1 nci maddesi 1 . 3 . 1970 tarihinden diğer maddeleri, Kanunun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

KARS MİLLETVEKİLİ YASİN BOZKURT'UN, 5434 SAYILI T. C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNA EK VE GEÇİCİ MADDELER EKLENMESİNE VE BU KANUN İLE DİĞER KANUNLARIN BAZI BÖLÜMLERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE VE KALDIRILMASINA DAİR 8 . 7 . 1971 TARİHLİ VE 1425 SAYILI KANUNUN 6 NCI EK MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ (2/446)

Millet Meclisi Başkanlığına

8 . 7 . 1971 tarihli ve 1425 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun Ek 6 ncı maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğine müsaadelerinizi saygılarımla rica ederim. 30 . 6 . 1975

Kars Milletvekili
Yasin Bozkurt

GEREKÇE

İş Kanununa tabi olarak çalışanlar, her hizmet yılı için en az 15 günlük kıdem tazminatına müstehak oldukları gibi bu süre toplu sözleşmelerle 30 gün ve daha fazlaya çıkarılmıştır.

Emekli Sandığına tabi olarak çalışanların da her hizmet yılına 15 günlük aylık tutarı kadar (azamî) emekli ikramiyesi ödenmektedir. İşçiler için hizmet süresi tahdidi de olmadığı halde memurlar için azamî 30 hizmet yılı ikramiye hesabına esas alınmıştır. Neresinden bakarsanız bakınız eşitsizliği görmek mümkündür.

Her hizmet yılı için 15 günlük ücreti öngören kanun hükmünün takdirine doğru denilse bile 30 yıldan yukarı kıymeti değerlendirmeyen bu kanun hükümlerini âdil bulmak mümkün değildir. Bu bir nevi yapılan hizmetin lüzumsuzluğunu kanıtlamaktadır. Bu nedenle yapılmış bulunan hizmeti yok anlamına almış bulunan kanun hükmünün değiştirilmesi yerinde olacaktır.

KARS MİLLETVEKİLİ YASİN BOZKURT'UN TEKLİFİ

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa Ek ve Geçici Maddeler eklenmesine ve Bu Kanun İle Diğer Kanunların Bazı Bölümlerinin Değiştirilmesine ve Kaldırılmasına Dair 8 . 7 . 1971 Tarihli ve 1425 Sayılı Kanunun 6 ncı Ek Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 8 . 7 . 1971 tarih ve 1425 sayılı Kanunun Ek 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Ek Madde 6. — Emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan iştirakçilere, her tam fiilî hizmet yılı için, ek 4 ncü maddeye göre hesabedilecek aylık bağlamaya esas tutarlarının yarısı emekli ikramiyesi olarak verilir.

Verilecek emekli ikramiyesinin hesabında, fiilî hizmet yıllarının tamamı nazara alınır.

Emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı bağlanmadan veyahut toptan ödeme yapılmadan ölen iştirakçiler için yukarıdaki esaslara göre hesaplanacak ikramiyenin tamamı, aylığa veya toptan ödemeye hak kazanan dul ve yetimlere 5434 sayılı Kanunun 68 ncı maddesinde gösterilen hisseleriyle orantılı olarak ödenir.

Emekli ikramiyesini aldıktan sonra yeniden iştirakçi durumuna girenlerin tekrar emekliye ayrılmasında, yalnız sonradan geçen hizmetlerine karşılık yukarıdaki esaslara göre emekli ikramiyesi ödenir.

Şu kadar ki, evvelce verilmiş olan ikramiye ile sonradan geçen hizmetler için ayrıca tahakkuk ettirilecek ikramiyenin hesabına fiilî hizmet sürelerinin tamamı esas alınır.

5434 sayılı Kanunun 88 nci maddesi kapsamına girenlerin emeklilik ikramiyeleri hakkında da yukarıdaki hükümlere göre işlem yapılır.

Sandıkça tahakkuk ettirilecek emeklilik ikramiyelerini alamadan ölenlerin, ikramiyeleri kanunî mirasçılara ödenir.

Bu madde gereğince ödenecek emeklilik ikramiyesi ödendikçe, onayı veren kurumca, Sayıştay ve Danıştay Başkanlıklarının ise kendi kurumlarında, yazı ile istenilmesi üzerine en çok 2 ay içinde faturası karşılığında sandığa ödenir.

Ölenlerin hak sahiplerine ödenecek emeklilik ikramiyesinin tahsili hakkında da yukarıki fıkra hükmü uygulanır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

RİZE MİLLETVEKİLİ OSMAN YILMAZ KARAOSMANOĞLU'NUN, 5434 SAYILI T. C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNA EK BİR MADDE EKLENMESİNE DAİR YASA ÖNERİSİ (2/461)

Millet Meclisi Başkanlığına

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa Ek ve Geçici maddeler eklenmesine ve bu Kanun ile diğer bazı hükümlerinin değiştirilmesine dair 1425 sayılı Kanunun Ek 6 ncı maddesinin değiştirilmesine dair Yasa önerim, gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Rize Milletvekili

Osman Y. Karaosmanoğlu

GEREKÇE

Anayasamızın 141 nci maddesi «İktisadî ve sosyal hayat adalete tam çalışma esasına ve herkes için insanlık haysiyetine yaraşır, bir yaşayış seviyesi sağlanması amacına göre düzenlenir» demekte 42 nci maddesi ise «Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için sosyal, iktisadî ve malî tedbirlerle çalışanları korur ve çalışmayı destekler; işsizliği önleyici tedbirler alır» demektedir.

Gerek Anayasamızın belirttiği bu sosyo ekonomik görüş açısından gerekse yaşadığımız çağın gereksinmelerinden esinlenerek bizde bir hayli farklılık gösteren işçi - memur ayrımının giderilmesi gerekmektedir. Türk işçisinin kıdem tazminatını, 15 günden 30 güne çıkararak yasa yürürlüğe girdiğine göre memurların emekli ikramiyelerinin de 15 maaştan 30 maaşa çıkarılmasında kıskançlığın giderilmesi bakımından sosyo ekonomik zorunluluk vardır.

T. C. Emekli Sandığı Kanununun çıkarılmasından bu yana Türkiye'nin ekonomik yapısında mühim değişiklikler olmuş Türk parası satınalma gücünü çeşitli devalüasyon tedbirleriyle kaybetmiştir.

Geçmiş yıllarda memur emekli ikramiyeleriyle mütevazı bir mesken sahibi olabilirken bu gün artık mevcut yasa ile bu imkânlarını yitirmiştir. Bu yasa teklifimle emeklilik yaşına gelmiş memur işçi ayrımını bir ölçüye kadar giderecek yenilikler getirmekte memur toplumunun mutluluk ve esenliğine hizmet etmiş olacağım inancındayım.

Bu yasa ile T. C. Emekli Sandığının karşılaştığı finansman sıkıntısı emekli kesenekleri artırılmak suretiyle giderilmiş olacaktır.

RİZE MİLLETVEKİLİ OSMAN Y. KARAOSMANOĞLU'NUN TEKLİFİ

5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine ve Bu Kanun İle Diğer Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesine Dair 1425 Sayılı Kanunun Ek 6 ncı Maddesinin Değiştirilmesine Dair Yasa Önerisi

MADDE 1. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununu değiştiren 1425 sayılı Kanunun ek 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ek madde — Emekli adi malullük, vazife malullüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan iştirakçilere, her tam fiilî hizmet yılı için, ek 4 ncü maddeye göre hesabedilecek aylık bağlamaya esas tutar emekli ikramiyesi olarak verilir.

Verilecek emekli ikramiyesinin hesabında, 30 fiilî hizmet yılından fazla süreler nazara alınmaz.

Emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı bağlanmadan veyahut toptan ödeme yapılmadan ölen iştirakçiler için yukarıdaki esaslara göre hesaplanacak ikramiyenin tamamı, aylığa veya toptan ödemeye hak kazanan dul ve yetimlere 5434 sayılı Kanunun 68 nci maddesinde gösterilen hisseleriyle orantılı olarak ödenir.

Emekli ikramiyesini aldıktan sonra yeniden iştirakçi durumuna girenlerin tekrar emekliye ayrılmasında, yalnız sonradan geçen hizmetlerine karşılık yukarıdaki esaslara göre emekli ikramiyesi ödenir.

Şu kadar ki, evvelce verilmiş olan ikramiye ile sonradan geçen hizmetler için ayrıca tahakkuk ettirilecek ikramiyenin hesabına esas alınan fiilî hizmet süreleri toplamı 30 yıldan fazla olamaz.

5434 sayılı Kanunun 88 nci maddesi kapsamına girenlerin emeklilik ikramiyeleri hakkında da yukarıdaki hükümlere göre işlem yapılır.

Sandıkça tahakkuk ettirilecek emeklilik ikramiyelerini alamadan ölenlerin, ikramiyeleri kanunî mirasçısına ödenir.

Bu madde gereğince ödenecek emeklilik ikramiyesi ödendikçe, onayı veren kurumca, Sayıştay ve Danıştay Başkanlıklarının ise kendi kurumlarınca, yazı ile istenilmesi üzerine en çok 2 ay içinde faturası karşılığında sandığa ödenir.

Ölenlerin hak sahiplerine ödenecek emeklilik ikramiyesinin tahsili hakkında da yukarıki fıkra hükmü uygulanır.

MADDE 2. — Bu Yasa yayınlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Yasa Bakanlar Kurulunca yürütülür.

İÇEL MİLLETVEKİLİ SÜLEYMAN ŞİMŞEK VE 28 ARKADAŞININ, 1425 SAYILI KANUNUN EK 6 NCI MADDESİNİN 1 NCI FIKRASININ DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ (2/482)

Millet Meclisi Başkanlığına

1425 sayılı Kanunun ek 6 ncı maddesinin 1 nci fıkrasının değiştirilmesiyle ilgili kanun teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygı ile rica ederiz.

10 . 12 . 1975

İçel Milletvekili
Oral Mavioglu

İzmir Milletvekili
Neccar Türkcan

İçel Milletvekili
Süleyman Şimşek

Muğla Milletvekili
Halil Dere

Tekirdağ Milletvekili
Ömer Kahraman

Kahraman Maraş Milletvekili
İsmet Ağaoğlu

Hatay Milletvekili
Sabri İnce

Antalya Milletvekili
Fahri Özçelik

Gaziantep Milletvekili
Mustafa Güneş

Konya Milletvekili
İsmet Büyükyaylacı

Uşak Milletvekili
Ahmet Yılmaz

İçel Milletvekili
Çetin Yılmaz

Tokat Milletvekili
Ali Kurt

Adana Milletvekili
Osman Çıtrık

Trabzon Milletvekili
H. Kadri Eyüboğlu

Adana Milletvekili
Hasan Cerit

Adana Milletvekili
E. Bilen Tümer

Sivas Milletvekili
Ekrem Kangal

Ankara Milletvekili
Mustafa İmirzaloğlu

Burdur Milletvekili
Osman Aykul

Adıyaman Milletvekili
Ramazan Yıldırım

Hatay Milletvekili
Malik Yılman

Malatya Milletvekili
Hüseyin Deniz

Elâzığ Milletvekili
Orhan Senemoğlu

Bilecik Milletvekili
Mehmet Ergül

Adıyaman Milletvekili
Kemal Tabak

Hatay Milletvekili
Mehmet Sönmez

Gaziantep Milletvekili
İbrahim Hortoğlu

Balıkesir Milletvekili
Necati Cebe

GEREKÇE

Günümüz ekonomik şartları fiyat yükselmelerini, bu da paramızı iştira gücünde olumsuz etki yaptığı bilinen bir gerçektir. Bu sebeple bu durumu telâfi için çeşitli yollara başvurulduğu da bilinmektedir. Bu hal karşısında emeklilik ikramiyesini almaya hak kazanmış memurların bugün için almakta oldukları ikramiye miktarları ihtiyaçlarını halletmeye kâfi bulunmamaktadır.

Ayrıca ikramiye almaya müstehak olmuş bazı memurlara bazı kereler ödemenin geç yapıldığı da bir vâkıdır.

Bu iki konuyuda halletmek üzere Emekli Sandığı Kanununu değiştiren 1425 sayılı Kanunda değişiklik yapılması gerekmiştir.

İÇEL MİLLETVEKİLİ SÜLEYMAN ŞİMŞEK VE 28 ARKADAŞININ TEKLİFİ

1425 sayılı Kanunun ek 6 ncı maddesinin 1 nci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa ek ve geçici maddeler eklenmesine ve bu kanun ile diğer kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesine ve kaldırılmasına dair 8 . 7 . 1971 gün ve 1425 sayılı Kanunun ek 6 ncı maddesinin 1 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 2. — Emekli, âdi malullük, vazife malullüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan iştirakçilere, her tam fiili hizmet yılı için, ek 4 ncü maddeye göre hesap edilecek aylık bağlamaya esas tutarların tamamı emekli ikramiyesi olarak verilir.

MADDE 3. — Bu Kanun 1 . 1 . 1975 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanunu Maliye Bakanı yürütür.

SAKARYA MİLLETVEKİLİ KENAN DURUKAN VE C. SENATOSU CUMHURBAŞKANINCA SEÇİLEN UYESİ HALİL TUNÇ'UN, 5434 SAYILI KANUNA 1425 SAYILI KANUN İLE EKLENEN 6 NCI MADDENİN DEĞİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ (2/525)

30 . 1 . 1976

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına,

5434 Sayılı Kanuna 1425 Sayılı Kanun ile eklenen 6 ncı maddenin değiştirilmesini öngören teklif ve gerekçeleri ekte sunulmuştur.

Gerekli işlemin yapılmasını rica ederiz.

Saygılarımızla

Sakarya Milletvekili
Kenan Durukan

Cumhuriyet Senatosu Üyesi
Halil Tunç

G E R E K Ç E

5434 Sayılı Kanunun, Emekli ikramiyesi ödenmesini öngören hükmü, bu güne kadar, değişen yaşam koşulları gözönüne alınarak memur ve hizmetli yararına çeşitli zamanlarda değiştirilmiştir.

Değişen yaşama koşulları ve Emekli Sandığı kapsamında çalışanların gelir güvenliğinin sağlanması yönündeki gelişmeler, Emekli İkramesi ödemesinin yeniden ele alınarak, yükseltilmesini gerektirecek duruma gelmiştir.

Bugün tüm çalışanları, işçisi ve memuru ile birlikte düşünmeyi, sorunlarına bir bütün içinde yaklaşmayı, çözüm aramayı çağdaş sosyal düşünce zorunlu kılar. Çalışanlar içinde işçi kesiminin iş güvenliğini sağlayan ve birikmiş emeğini karşılayan kıdem tazminatı kurumu 1475 Sayılı Kanunun 14 ncü maddesini değiştiren 1927 Sayılı Kanun ile ele alınmış, tazminatın her yıl için en az 30 günlük ücret tutarında ödenmesini öngörerek yürürlüğe girmiştir. Emekli ikramiyesinin yükseltilmesine ilişkin bu tasarı da kıdem tazminatı değişikliğine paralel olarak hazırlanmış ve 5434 Sayılı Kanun kapsamında çalışanlar için de her tam fiilî hizmet yılı için bir aylık veya ücret tutarında ikramiye ödenmesini hükme bağlayarak çalışanlar arasında eşitliği, iş güvenliğinde verimler arasında adaleti sağlamayı amaçlamıştır. Ayrıca, madde, 30 fiilî hizmet yılı şeklindeki sınırı kaldırmak sureti ile 30 yıl ile 35 yıl çalışanlar arasındaki adaletsizliği de gidermek yönünde hazırlanmıştır.

Sakarya Milletvekili Kenan Durukan ve C. Senatosu Üyesi Halil Tunç'un teklifi

5434 Sayılı Kanuna 1425 Sayılı Kanun ile Eklenen 6 ncı Maddenin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi;

MADDE 1. — 5434 Sayılı Kanuna 1425 Sayılı Kanun ile eklenen 6 ncı madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ek madde 6. — Emekli, adı malullük, vazife malullüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan iştirakçilere, her tam fiilî hizmet yılı için, birer aylık veya ücretleri tutarında emekli ikramiyesi ödenir.

İkramiye ödenmesine esas olacak aylık veya ücretler ek 4 ncü maddeye göre hesap edilir.

Emekli, adı malullük veya vazife malullüğü aylığı bağlanmadan veyahut toptan ödeme yapılmadan ölen iştirakçiler için yukarıdaki esaslara göre hesaplanacak ikramiyenin tamamı, aylığa veya toptan ödemeye hak kazanan dul ve yetimlere 5434 Sayılı Kanunun 68 ncı maddesinde gösterilen hisseleriyle orantılı olarak ödenir.

Emekli ikramiyesi aldıktan sonra, yeniden iştirakçi durumuna girenlerin tekrar emekliye ayrılımlarında, yalnız sonradan geçen hizmetlerine karşılık yukarıdaki esaslara göre emekli ikramiyesi ödenir.

5434 Sayılı Kanunun 88 nci maddesi kapsamına giranların emeklilik ikramiyeleri hakkında da yukarıdaki hükümlere göre işlem yapılır.

Sandıkça, tahakkuk ettirilecek emeklilik ikramiyelerini almadan ölenlerin, ikramiyeleri kanunî mirasçısına ödenir.

Bu madde gereğince ödenecek emekli ikramiyesi ödendikçe onayı veren kurumca, Sayıştay ve Danıştay başkanlarının ise kendi kurumlarınca yazı ile istenilmesi üzerine en çok iki ay içinde faturası karşılığında sandığa ödenir.

Ölenlerin hak sahiplerine ödenecek emeklilik ikramiyesinin tahsili hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayını tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

KONYA MİLLETVEKİLİ ŞENER BATTAL'IN, 5434 SAYILI T. C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNA EK 1425 SAYILI KANUNUN 1 NCI MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ (2/547)

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

5434 sayılı Kanuna Ek -1425 sayılı Kanunun bir maddesinin değiştirilmesi hakkındaki Kanun teklifi metni ekte 7 nüsha olarak takdim kılınmıştır.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

3 . 3 . 1976

Konya
Şener Battal

G E R E K Ç E

Devlet hayatında işçi memur ayırımı hukuk sistemi içinde her ne kadar bir zaruret ise de kamu hizmeti gören personelin de en azından fikrî emek sahipleri oluşu gözönüne alınırsa bir mânada her iki kesimde vazife alanlara (Çalışanlar) şeklinde genel bir tavzih yapılabilir.

Toplum içinde çalışanların birbirinden farklı helé hele çok çok farklı şartları doğarsa bundan dolayı sosyal sürtüşmeler ziyadesi ile artar, neticeten çalışma verimini çalışandaki hizmet aşkını azaltır. Günümüzde işçi memur ayırımındaki ve bundan doğan farklılıklardan şikâyetler iyice artmış bulunmaktadır.

İşçiler günümüzde kıdem tazminatı olarak her yıl için 30 günlük yevmiye ödemesi Türkiye Büyük Millet Meclisince yakın bir zamanda kabul edilmiş bulunması hele özel sektördeki işçi kıdem tazminatının altmış gün olarak ödemesi muvacehesinde memurlara da muadelet temini bakımından verilecek olan emekli ikramiyesinin bir maaş seviyesine getirilmek suretiyle Devlet kesimindeki işçilerle denklik sağlanması mümkün olacaktır...

KONYA MİLLETVEKİLİ ŞENER BATTAL'IN TEKLİFİ

5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa Ek 1425 Sayılı Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 8 . 7 , 1971 tarih ve 1425 sayılı Kanun, Ek madde 6 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ek madde 6. — Emekli - âdi malullük, vazife malullüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan iştirakçilere, her tam fiili hizmet yılı için 4 ncü maddeye göre aylık bağlamaya esas tutarların miktarı kadarı emekli ikramiyesi olarak verilir.

Emekli, âdi malullük veya vazife malullüğü aylığı bağlanmadan veyahut toptan ödeme yapılmadan ölen iştirakçiler için yukardaki esaslara göre hesaplanacak ikramiyenin tamamı, aylığa veya toptan ödemeye hak kazanan dul ve yetimlere 5434 sayılı Kanunun 68 nci maddesinde gösterilen hisseleriyle orantılı olarak ödenir.

Emekli ikramiyesini aldıktan sonra yeniden iştirakçi durumuna girenlerin emekliye ayrılmasında, yalnız sonradan geçen hizmetlerine karşılık yukardaki esaslara göre emekli ikramiyesi ödenir. Şu kadarki, evvelce verilmiş olan ikramiye ile sonradan geçen hizmetler için ayrıca tahakkuk ettirilecek ikramiyenin hesabına esas alınan fiilî hizmet süreleri toplamı 30 yıldan fazla olamaz.

5434 sayılı Kanunun 88 nci maddesi kapsamına girenlerin emeklilik ikramiyeleri hakkında yukardaki hükümlere göre işlem yapılır. Sandıkça tahakkuk ettirilecek emeklilik ikramiyelerini alamadan ölenlerin, ikramiyeleri kanunî mirasçılara ödenir.

Bu maddede gereğince ödenecek, emeklilik ikramiyesi ödendikçe, onayı veren Kurumca, Sayıştay ve Danıştay başkanlarının ise kendi kurumlarınınca, yazı ile istenilmesi üzerine en çok iki ay içerisinde faturası karşılığında sandığa ödenir.

Ölenlerin hak sahiplerine ödenecek emeklilik ikramiyesinin tahsili hakkında da yukardaki fıkra hükmü uygulanır.

MADDE 2. — Bu Kanun 1 . 1 . 1975 tarihinden geçerli olmak üzere yayını tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ İLHAN ERSOY VE 10 ARKADAŞININ, 5434 SAYILI T. C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNA 1425 SAYILI KANUNLA EKLENEN EK 6 NCI MADDENİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ (2/554)

3 3 1976

Millet Meclisi Başkanlığına

Konu : Emekli ikramiyelerinin iki katına çıkarılması hk.

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa 1425 sayılı Kanunla eklenen Ek 6 ncı maddenin değiştirilmesi hakkında Kanun teklifimiz ve gerekçesi, İçtüzük uyarınca gereği yapılmak üzere ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımızla,

Kütahya Milletvekili
İlhan Ersoy

İzmir C. S. Üyesi
Mümin Kırlı

Gümüşhane Senatörü
Ö. Naci Bozkurt

Kütahya Senatörü
Ahmet Öznumcu

Kırşehir Milletvekili
Memduh Erdemir

İzmir Milletvekili
İsmail Taşlı

Sakarya Milletvekili
N. Lâtif İslâm

Rize Milletvekili
Cevat Yalçın

İzmir Milletvekili
Yücel Dırık

Niğde Milletvekili
Yaşar Arıbaş

Burdur Milletvekili
Faik Kırbaşlı

G E R E K Ç E

Hayatlarını kamu hizmetine adayan ve ömür boyu hizmet gördükten sonra veya maluliyet sebebiyle hizmetinden ayrılan memurların, bir başka deyimle, T. C. Emekli Sandığı kanunlarına bağlı olarak çalışan kamu görevlilerinin, emeklilik devresine, başlarını sokacak bir yuvaya kavuşarak girmeleri amacını sağlamak üzere kanunlarımızda yer verilmiş bulunan emekli ikramiyesinin, değişen şartlar muvacehesinde, bugün için ne derecede yetersiz, kaldığı, bilinen bir keyfiyettir.

Kamu hizmetinde çalışan işçilere 30 günlük maaş karşılığı verilmekte olan kıdem tazminatı ile kıyaslanamayacak kadar az olan bugünkü ikramiye sisteminin değiştirilmesi, veya hiç değilse miktarının biraz artırılması zaruret haline gelmiştir.

İşte bu kanun teklifi bu amaçla hazırlanmıştır.

Teklifin kanunlaşması halinde büyük bir haksızlık giderilmiş olacaktır.

Maddeler

Kanun teklifinin 1 nci maddesiyle, halen verilmekte olan ikramiye miktarının iki misline çıkarılması ve tam değilse bile, haksızlığın bir miktar giderilmesi öngörülmektedir.

İkramiye ile ilgili hususu hükme bağlayan 1425 sayılı Kanunun 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa eklediği Ek 6 ncı maddenin birinci fıkrası arzulanan neticeyi hâsıl ettiği cihetle, değişiklik bu fıkraya inhisar ettirilmiştir.

2 ve 3 ncü maddeler yürürlük maddeleridir.

Kanunun yürürlük tarihi olarak 29 . 2 . 1976 tarihi alınmakla, 1976 mali yılı başından itibaren emekliliğe imkân tanınmıştır. Bu sayede pek çok kadro boşaltılacak ve kadro tasarrufu da sağlanmış olacaktır.

KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ İLHAN ERSOY VE 10 ARKADAŞININ TEKLİFİ

5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa 1425 sayılı Kanunla Eklenen Ek 6 ncı Maddenin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa 8 . 7 . 1971 gün ve 1425 sayılı Kanunla eklenen Ek madde 6'nın birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Emekli, âdi malullük, vazife malullüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan iştirakçilere, her tam fiilî hizmet yılı için, Ek 4 ncü maddeye göre hesap edilecek aylık bağlamaya esas tutarı emekli ikramiyesi olarak verilir.»

MADDE 2. — Bu Kanun 29 . 2 . 1976 gününden geçerli olmak üzere yayımı gününde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

KONYA MİLLETVEKİLİ ŞENER BATTAL'IN 8 . 7 . 1971 GÜN VE 1425 SAYILI KANUNUN EK 6 NCI MADDESİNİN 4 NCÜ FIKRASININ DEĞİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ
(2/557)

Sayın Başkanlığa

Ekli Kanun Teklifi hakkında gerekli işleme müsaadelerinizi saygılarımla arz ederim.

11 . 3 . 1976

Konya Milletvekili
Şener Battal

GEREKÇE

Emekli olup emekli ikramiyesini almış bulunan personelden emekliliği iptal edilip yeniden iştirakçi duruma girenlerin tekrar emekli olmaları halinde, alacakları emekli ikramiye farkları; Sayıştay Başkanlığının 2 . 4 . 1964 tarih ve 8939 sayılı Kararına göre (Emekliye ayrılıp bilâhara emekliliklerinin iptal edilmesi üzerine tekrar vazifeye alınanların almış oldukları emekli ikramiyelerinin geri alınmayarak, sonradan emekliye ayrılmaları halinde evvelce almış oldukları ikramiyelerinin son defa tahakkuk ettirilecek ikramiyelerinden mahsup olunması ve farkın kendilerine ayrıca ödenmesi suretiyle muamele yapılması) bilâhara yükselen maaş ve hizmet seneleri nazara alınmak suretiyle hesap edilen emekli ikramiyesinden, evvelce almış olduğu ikramiye miktarı çıkarılarak geri kalan kısmı kendisine ödenmek suretiyle son hizmetleri tam olarak değerlendirilmektedir.

Yine emekli ikramiyesini almış olan personelden yeniden iştirakçi olarak hizmete giren ve bilâhara maaş ve hizmet seneleri yükselenlerin, tekrar emekli olmaları halinde; emekli ikramiyeleri; 1425 sayılı Kanunun ek 6 ncı maddesi 4 ncü fıkrasına göre son maaşı üzerinden hesap edilen emekli aylığına göre (sonradan geçen hizmet senelerinin her yılı için yarım maaş) tahakkuk ettirilmek suretiyle, ödenmektedir. (2 devredeki hizmetinin 30 seneden fazlası için hiçbir şey ödenmemektedir.)

Bu ayrı iki uygulamayı birer misalle izah edelim :

Biri emekliliği iptal edilmek suretiyle diğeri de sonradan iştirakçi olmak üzere tekrar hizmete giren iki şahıs kabul edelim. Bunların her ikisi de üçüncü derecenin birinci kademesi üzerinden ve 25 sene hizmeti müteakip emekli oldukları düşünülürse, bunların her ikisine de ilk emekliye ayrılmalarında bilhesap 55 912 şer lira emekli ikramiyesi ödenmiştir. Bunlar aynı zamanda yeniden hizmete başlasalar ve 5 sene hizmet ettikten sonra 3 ncü derecenin 5 nci kademesinden emekli olsalar, bunlara bilhesap 73 575 lira emekli ikramiyesine hak kazanacaklardır.

Aynı durumda olan bu iki şahıs halen ödeme şekli şöyledir:

Emekliliği iptal edilen şahıs: Sayıştay kararına göre son hesap edilen 73 575 lira ikramiyesinden evvelce aldığı 55 912 lira düşülerek, geri kalan 17 663 lira emekli ikramiyesi alacak; iştirakçi durumunda olana ise 1425 Sayılı Kanuna göre son 5 sene hizmetinin her biri için yarım maaş üzerinden (son kazandığı 4 905 lira emekli tahsisinin 2,5 katı olan) 12 262 lira ödenecek. Görüldüğü üzere bugünkü uygulama eşit durumda olanlara eşit haklar vermemektedir.

Ashnda emekliliği iptal edilen ile sonradan iştirakçi durumuna girenlerin birbirinden farkı yoktur. Şöyleki :

- a) Her ikisi de emekli ikramiyesini almış ve iade etmemiştir.
- b) Her ikisi de yeniden hizmete girmek suretiyle maaş ve hizmetlerini aynı şekilde yükseltmişlerdir.
- c) Her ikisi de Emekli Sandığına yeniden kesenek vermişlerdir.
- d) Her ikisi de yeniden ve aynı derecede vazife ve sorumluluk kabul ederek hizmete girmişlerdir.

Görülyorki durumları aynı olduğu halde ikramiye farklarının ödenmesinde eşitsizlikler meydana gelmektedir.

Keza; 30 sene hizmetten sonra emekli ikramiyesini almış bulunan ve müessesesinin gösterdiği lüzuma binaen tekrar iştirakçi durumuna girip Emekli Sandığına yeniden aidat ödemeye başlamış ve maaş derecesi de birkaç defa yükselmiş bulunan bir memur; emekli olduğu zaman yine toplam hizmetinin yalnız 30 senelik kısmına tekabül eden ve yeni maaş derecesi üzerinden hesaplanacak emekli ikramiyesinden, evvelce aldığı ikramiye tutarı düşüldükten sonra geri kalan kısmı son hizmetlerine karşılık emekli ikramiyesi farkı olarak kendisine ödenmesi tabi iken; yükselen maaşı dikkate alınmadan sen evvelce 30 hizmet yılına tekabül eden ikramiyeni almışsın, diyerek hiçbir ödeme yapılmaması; hizmetin değerlendirilmemesi, hak ve adalet prensiplerinin zedelenmesi şeklinde mütalâa edilmektedir.

BU KANUNUN KABULÜ İLE :

- a) Tatbikatta mevcut 3 ayrı şekilde uygulama bir kanun maddesinde birleşmiş olacak.
- b) Eşit durumda olanlara eşit haklar sağlanarak haksızlıklar ortadan kalkacak.
- c) Bu kanunun çıkmasını bekleyen yüksek dereceli memurlar emekliliğini isteyerek kadrolarını gençlere terk etmiş olacak,
- d) Bu kanun hiçbir malî külfet de yüklemeyecektir.

Söyleki :

Maaşlarının tümü bütçeye konmuştur. Senenin herhangi bir ayında emekli oldukları takdirde bütçeye konan paranın bir kısmı kendilerine ikramiye farkı olarak ödenecek, geri kalanı da Devlet tasarrufu olarak yeni imkânlar için kullanılabilir.

KONYA MİLLETVEKİLİ ŞENER BATTAL'IN TEKLİFİ

8 . 7 . 1971 Gün ve 1425 Sayılı Kanunun Ek 6 ncı Maddesinin 4 ncü Fıkrasının Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi

MADDE 1. — 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine ve bu kanun ile diğer kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesine ve kaldırılmasına dair 8 . 7 . 1971 gün ve 1425 sayılı kanunun ek 6 ncı maddesinin 4 ncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Emekli ikramiyesini aldıktan sonra her ne suretle olursa olsun yeniden iştirakçi durumuna girenlerin tekrar emekliye ayrılmalarında, son geçen hizmetlerine karşılık verilecek emekli ikramiyesi; kazanmış oldukları son maaş derece ve kademesiyle tüm hizmetleri dikkate alınarak ilk defa emekli olanlar gibi hesaplanır. Bu suretle tahakkuk eden ikramiyeden evvelce almış olduğu ikramiye miktarı çıkarıldıktan sonra geri kalan kısmı kendilerine ödenir.»

MADDE 2. — Bu Kanun 1 . 3 . 1975 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini yürütmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Bütçe Plan Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Bütçe Plan Komisyonu

25 . 3 . 1976

Esas No. : 1/421 2/15, 2/113, 2/170, 2/230 2/251,
2/266, 2/361, 2/384, 2/387, 2/432, 2/446, 2/461,
2/482, 2/525, 2/547, 2/554, 2/557.

Karar No. : 92

Millet Meclisi Başkanlığına

Komisyonumuza havale buyurulan 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 1425 Sayılı Kanunla eklenen ek 6 ncı maddenin değiştirilmesine, bu kanuna 4 ek ve 1 geçici madde eklenmesine dair kanun tasarısı, C. Senatosu Malatya Üyesi Hamdi Özer'in, 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi; C. Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 1425 Sayılı Kanunla eklenen ek madde 6'nın tadili hakkında kanun teklifi; Kocaeli Milletvekili Sedat Akay'ın, 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 8 . 7 . 1971 tarihli ve 1425 Sayılı Kanunla eklenen ek 6 ncı maddenin birinci bendinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir geçici

madde eklenmesine dair kanun teklifi; Konya Milletvekili Şener Battal'ın, 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa ek 1425 Sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi; Gaziantep Milletvekili Orhan Tokuz'un, 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununu değiştiren 8 . 7 . 1971 tarihli ve 1425 Sayılı Kanunun ek 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi; Kocaeli Milletvekili Sedat Akay ve 2 arkadaşının 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 8 . 7 . 1971 tarih ve 1425 Sayılı Kanunla eklenen ek 6 ncı maddenin birinci bendinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi; İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Memurların emekli ikramiyelerinin her yıl için 15 günden bir aya çıkarılmasına ilişkin yasa önerisi, C. Senatosu Malatya Üyesi Hamdi Özer'in, 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi, C. Senatosu Malatya Üyesi Hamdi Özer'in, 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa ek 1425 Sayılı Kanunun 1 nci maddesindeki (C) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi, Konya Milletvekili Şener Battal'ın, 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa geçici maddeler eklenmesine 1101 ve 1425 Sayılı Kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesine ve kaldırılmasına dair kanun teklifi, Kars Milletvekili Yâsin Bozkurt'un, 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa ek ve geçici maddeler eklenmesine ve bu kanun ile diğer kanunların bazı bölümlerinin değiştirilmesine ve kaldırılmasına dair 8 . 7 . 1971 tarihli ve 1425 Sayılı Kanunun 6 ncı ek maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi, Rize Milletvekili Osman Yılmaz Karaoğlu'nun, 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa ek bir madde eklenmesine dair yasa önerisi, İçel Milletvekili Süleyman Şimşek ve 28 arkadaşının, 1425 Sayılı Kanunun ek 6 ncı maddesinin 1 nci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi, Sakarya Milletvekili Kenan Durukan ve C. Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üyesi Halil Tunç'un, 5434 Sayılı Kanuna 1425 Sayılı Kanunla eklenen 6 ncı maddenin değiştirilmesine ilişkin kanun teklifi, Konya Milletvekili Şener Battal'ın, 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa ek 1425 Sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi, Kütahya Milletvekili İlhan Ersoy ve 10 arkadaşının, 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 1425 Sayılı Kanunla eklenen ek 6 ncı maddenin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi, Konya Milletvekili Şener Battal'ın, 8 . 7 . 1971 gün ve 1425 Sayılı Kanunun ek 6 ncı maddesinin 4 ncü fıkrasının değiştirilmesine ilişkin kanun teklifleri Maliye Bakanlığı temsilcisi ile, Emekli Sandığı Genel Müdürünün de katıldığı toplantıda incelendi ve görüldü :

Aynı mahiyette olan tekliflerin fazla oluşu ve konu ile ilgili bir de tasarının bulunuşu dikkate alınarak daha salim bir neticeye varılmak gayesiyle, tasarı ve tekliflerin bir alt komisyonda incelenmek suretiyle alınacak nihai neticenin komisyonda tekrar değerlendirilmesi açısından beş kişiden müteşekkil bir alt komisyon teşkiline karar verilmiştir.

Alt komisyon çalışmasını kısa sürede tamamlayarak hazırladığı raporu komisyonumuza intikal ettirmiş, bu defa alt komisyonun teklifleri de dikkate alınarak görüşmelere tasarının esas alınması suretiyle devam edilmiştir.

Bilindiği gibi, daha önce kabul edilen bir kanun ile işçilere ödenen kıdem tazminatının miktarı her tam yıl için işçinin 30 günlük ücreti tutarına yükseltildiği gibi, bu esasın işçi lehine değiştirilebileceği de aynı kanun ile hükme bağlanmıştı.

Bunun yanında Devlet memurlarına ödenen emekli ikramiyelerinde bugüne kadar bir değişikliğin yapılamamış olması hiç şüphe yokki, âdil bir durum değildi. İşte bu hususu giderecek tarzda düzenlenmiş olan tasarı, bir taraftan ömrünü Devlet ve millet hizmetine vakfeden cefakâr Devlet memuru ve T. C. Emekli Sandığına tabi diğer hizmetlileri tedirgin etmekten kurtararak işçi memur arasındaki haksızlığı ortadan kaldıracaktır.

Ayrıca, bu tasarının kanunlaşması ile üst kademelerdeki tıkanıklığın büyük ölçüde giderileceğine de şüphe yoktur.

Yukarıdaki esaslar çerçevesinde söz alan üyelerin ileri sürdükleri fikirler ve ilgililere yönelttikleri sorulardan sonra tasarının maddelerinin müzakeresine geçilmiştir.

Tasarının birinci çerçeve maddesiyle buna bağlı ek 6 ncı madde aynen kabul edilmiştir.

Bundan sonra verilen bir önerge kabul edilerek tasarının çerçeve 2 nci maddesine bağlı ek 4 ncü madde bu çerçeve içerisinde çıkarılarak yeniden düzenlenen çerçeve 2 nci madde içinde ve 5434 sayılı Kanunun 6311 sayılı Kanunla değişik 6 ncı maddesi yeni düzenleme ile madde metnine dahil edilmiştir.

Ayrıca, tasarının çerçeve 2 nci maddesine bağlı ek madde 3 tasarıdan çıkarılmış, ek madde 1 ve ek madde 2 yeniden düzenlenen 3 ncü çerçeve madde başlığı altında ve tasarıdaki şekliyle aynen kabul edilerek düzenleme buna göre yapılmıştır.

Tasarının 3 ncü maddesi 4 ncü madde, 4 ncü maddesi 5 nci madde ve 5 nci maddesi de 6 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yapılan bu değişikliklere paralel olarak tasarının başlığı değiştirilmiş ve yeniden düzenlenmiştir.

Tasarıda emekli ikramiyelerini iki katına çıkarılması ile ilgili hükmün daha önce 1976 bütçesi görüşülürken açıklandığı şekilde 1 Mart 1976 gününden geçerli olacağı ve esasen emekliliğini isteyecek on binlerce memurun bu hükmün biran önce kanunlaşmasını beklemekte oldukları eski emeklilerin durumlarının da biran önce düzeltilmesi gereği dikkate alınarak Genel Kurulda öncelikle görüşülmesine ve bu kanun sözcülüğünü Kütahya Milletvekili İlhan Ersoy'un yapmasına karar verilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine sunulmak üzere, Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan Aydın <i>İsmet Sezgin</i>	Başkan V. Adıyaman <i>Abdurrahman Ünsal</i>	Bu Rapor Sözcüsü Kütahya <i>İlhan Ersoy</i>
Kâtip Elâzığ <i>Hasan Buz</i>	Adana Muhalefet şerhim eklidir. <i>Osman Çıtırık</i>	Ankara <i>H. Turgut Toker</i>
Aydın Muhalefet şerhim eklidir. <i>M. Şükrü Koç</i>	Bursa <i>H. Suat Sungur</i>	Denizli Muhalefet nedenim eklidir. <i>Hüdaî Oral</i>
Eskişehir <i>M. İsmet Angı</i>	İçel <i>İbrahim Göktepe</i>	İstanbul <i>Servet Bayramoğlu</i>
İstanbul Muhalefet şerhim ekli <i>Metin Tüzün</i>	İzmir <i>Yücel Dirik</i>	İzmir Muhalefetim eklidir. <i>Süleyman Genç</i>
İzmir Söz Hakkım Mahfuzdur Muhalefet şerhimiz eklidir. <i>Coşkun Karagözoğlu</i>	Kars Muhalefet şerhim eklidir. <i>Kemal Okyay</i>	Kayseri <i>Cemal Cebeci</i>
Kocaeli Yürürlük tarihi işçilerle muvazeneyi temin etmediğinden muhalifiz. <i>Sedat Akay</i>	Kütahya Mehmet Ersoy İmzada bulunamadı.	Malatya <i>Ahmet Karaaslan</i>
Manisa <i>Gündüz Sevilgen</i>	Manisa <i>Süleyman Tuncel</i>	Samsun Muhalefet şerhim eklidir. <i>İlyas Kılıç</i>
Sivas <i>Vahit Bozatlı</i>	Sivas Muhalefet şerhim eklidir. <i>Ahmet Durakoğlu</i>	Sivas Muhalefet şerhim eklidir. <i>Ekrem Kangal</i>
Tekirdağ Muhalefet şerhim eklidir. <i>Yılmaz Alpaslan</i>	Tokat <i>Hüseyin Abbas</i>	Zonguldak <i>Sebati Ataman</i>

Karşı oy yazısı

Tasarının getirdiği her hizmet yılı için otuz günlük maaş üzerinden ikramiye verilmesi, sosyal adalet ve sosyal devlet ilkeleri açısından geç de olsa olumlu bir adımdır.

Ancak, 1970 öncesi emeklileri ile 1970 sonrası emeklileri arasındaki ayrıcalığın giderilmesi olanağı, tasarının gerekçesine rağmen sağlanamamıştır.

Ayrıca tasarı ile yeni adaletsizlikler ve eşitsizlikler yaratılmıştır. Özellikle yürürlük maddeleri hakkaniyete tamamen aykırıdır.

Düzeltilerek, emekli kamu personeli arasındaki ayrıcalıklar ve huzursuzluk doğurucu nedenler giderebilirdi. Bunların yapılmaması nedeni ile karşıyız.

Tekirdağ Milletvekili
Yılmaz Alpaslan

Sivas Milletvekili
Ahmet Durakoğlu

Aydın Milletvekili
Şükrü Koç

Adana Milletvekili
Osman Çıtırık

Denizli Milletvekili
Hüdaî Oral

İstanbul Milletvekili
Metin Tüzün

İzmir Milletvekili
Süleyman Genç

İzmir Milletvekili
Coşkun Karagözoğlu

Kars Milletvekili
Kemal Okyay

Samsun Milletvekili
İlyas Kılıç

Sivas Milletvekili
Ekrem Kangal

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 1425 Sayılı Kanunla Eklenen Ek 6 ncı Maddenin Değiştirilmesine, Bu Kanuna Dört Ek ve Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa 8 . 7 . 1971 gün ve 1425 sayılı Kanunla eklenen ek 6 ncı madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ek madde 6. — Emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı bağlanan veyahut toptan ödeme yapılan; asker, sivil tüm iştirakçilere, her tam fiili hizmet yılı için, ek 4 ncü maddeye göre hesap edilecek aylık bağlamaya esas tutarların bir aylığı emekli ikramiyesi olarak verilir.

Verilecek emekli ikramiyesinin hesabında, 30 fiili hizmet yılından fazla süreler nazara alınmaz.

Emekli, adi malullük veya vazife malullüğü aylığı bağlanmadan veyahut toptan ödeme yapılmadan ölen iştirakçiler için yukarıdaki esaslara göre hesaplanacak ikramiyenin tamamı, aylığa veya toptan ödemeye hak kazanan dul ve yetimlere 5434 sayılı Kanununun 68 nci maddesinde gösterilen hisseleriyle orantılı olarak ödenir.

Emekli ikramiyesini aldıktan sonra yeniden iştirakçi durumuna girenlerin tekrar emekliye ayrılmasında, yalnız sonradan geçen hizmetlerine karşılık yukarıdaki esaslara göre emekli ikramiyesi ödenir.

Şu kadar ki, evvelce verilmiş olan ikramiye ile sonradan geçen hizmetler için ayrıca tahakkuk ettirilecek ikramiyenin hesabına esas alınan fiili hizmet süreleri toplamı 30 yıldan fazla olamaz ve evvelce 30 hizmet yılı için emekli ikramiyesi ödenmiş olanlara hiçbir şekilde ikramiye farkı ödenmez.

5434 sayılı Kanununun 88 nci maddesi kapsamına girenlerin emeklilik ikramiyeleri hakkında da yukarıdaki hükümlere göre işlem yapılır.

Sandıkça tahakkuk ettirilecek emeklilik ikramiyelerini almadan ölenlerin ikramiyeleri, kanunî mirasçısına ödenir.

Bu madde gereğince ödenecek emeklilik ikramiyesi ödendikçe onayı veren kurumca, Sayıştay ve Danıştay Başkanlarının ise kendi kurumlarınınca, yazı ile istenilmesi üzerine en çok iki ay içinde faturası karşılığında Sandığa ödenir.

Ölenlerin hak sahiplerine ödenecek emeklilik ikramiyesinin tahsili hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

MADDE 2. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki dört ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 1. — 27 . 7 . 1967 tarih ve 926 sayılı Türk Silâh Kuvvetleri Personel Kanununa tabi olmayan görevlerden 1 . 3 . 1970 tarihinden önce emekli, adi malul veya vazife malulü olanlara, ölenlerin dul ve yetimlerine bağlanan aylıklar;

A) Görevlerinden ayrıldıkları tarihteki öğrenim durumlarına göre 657 sayılı Kanunun 1897 sayılı Kanunla değişik 36 ncı maddesinin ortak hükümleri kısmının (A) bölümündeki tabloda gösterilen hizmete giriş derece ve kademesi başlangıç alınmak,

B) Emekli aylığı bağlanmasına esas alınan fiili hizmetin (fiili hizmet zammı, itibarî hizmet süresi ve tamamlayıcı emeklilik keseneği tahakkuk ettirilen süreler hariç) her yılı için bir kademe ve her üç yılı için bir derece verilmek,

BÜTÇE PLAN KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 6 ncı Maddesi ile, Bu Kanuna 1425 Sayılı Kanunla Eklenen Ek 6 ncı Maddenin Değiştirilmesine ve Ayrıca 2 Ek ve 1 Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 3 . 3 . 1954 tarihli ve 6311 sayılı Kanunla değişik 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 6. — Sandığın bir genel müdürü ile sayısı üçten az olmamak ve Bakanlar Kurulunca tespit edilmek üzere yeteri kadar genel müdür yardımcısı bulunur. 17 . 6 . 1938 tarih ve 3460 sayılı Kanunun 18 nci maddesi hükmü mahfuz kalmak şartıyla 4 nci ve daha yukarı derecedeki memurlarla bunların aylıklarına muadil ücret alan hizmetliler genel müdürlüğün teklifi üzerine Müdürler Kurulu, bunların dışında kalanlar genel müdür tarafından tayin edilir.»

MADDE 3. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki 2 ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 1. — 27 . 7 . 1967 tarih ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununa tabi olmayan görevlerden 1 . 3 . 1970 tarihinden önce emekli, adi malül veya vazife malülü olanlara, ölenlerin dul ve yetimlerine bağlanan aylıklar;

A) Görevlerinden ayrıldıkları tarihteki öğrenim durumlarına göre 657 sayılı Kanunun 1897 sayılı Kanunla değişik 36 ncı maddesinin ortak hükümleri kısmının (A) bölümündeki tabloda gösterilen hizmete giriş derece ve kademesi başlangıç alınmak,

B) Emekli aylığı bağlanmasına esas alınan fiili hizmetin (Fiili hizmet zammı, itibari hizmet süresi ve tamamlayıcı emeklilik keseneği tahakkuk ettirilen süreler hariç) her yılı için bir kademe ve her üç yılı için bir derece verilmek,

Suretiyle öğrenim durumları itibarıyla 36 ncı maddede belirtilen yükselebilecekleri derece ve kademeleri geçmemek üzere bulunacak derece ve kademelerin emekli aylığı bağlanmasına esas aylıkları üzerinden ve 1 . 3 . 1975 tarihinden geçerli olarak yükseltilir.

Şu kadar ki, bu yükseltmeler sırasında;

- a) 657 sayılı Kanunun 1897 sayılı Kanunla değişik ek geçici 4 ncü maddesinin başlangıç ve tavan dereceleri ile ilgili hükümleri gözönünde tutulmak,
- b) Hizmete girdikleri tarihteki kazanılmış hak aylık dereceleri yukarıdaki hükümlere göre alınacak başlangıç derecesinden daha yukarı olan hallerde bu dereceler esas alınmak,
- c) Barem veya emeklilikte kazanılmış hak aylığının yükseltilmesinde sayılmış kıdemler, derece ve kademenin tespitinde değerlendirilmek,
- d) Hazırlık kıtası ile okul dönemi dahil yedek subaylıkta (muvazzaflık dışında geçen süreler de dahil) yedek subay öğretmenlikte, muvazzaf ve ihtiyat erlikte geçen süreler değerlendirilmede gözönünde bulundurulmak,

Suretiyle işlem yapılır.

Aynı süre ve aynı neden hiç bir şekilde mükerrer değerlendirilmez.

Yukarıdaki hükümlere göre bulunacak derece ve kademe, halen kazanılmış bulunan derece ve kademelerden aşağı olanların aylıkları, yüksek olan eski derece ve kademeleri üzerinden ödenmeye devam edilir.

Yükseltme sonunda 1 ncı derecenin 4 ncü kademesine gelinmesi ve son görev için ek gösterge verilmiş olması halinde ek göstergeler de gözönünde bulundurulmak suretiyle işlem yapılır.

Bu madde gereğince yapılacak yükseltmeler nedeniyle ikramiye farkı ve 1 . 3 . 1975 tarihine kadar geçen süre için aylık farkı ödenmez.

EK MADDE 2. — 657 sayılı Kanunun 1897 sayılı Kanunla değişik 36 ncı maddesinin ortak hükümler kısmının (A) bendindeki tabloda ve aynı kanunun ek geçici 4 ncü maddesinde yapılacak değişiklikler bu kanun kapsamına girenler hakkında da değişiklik tarihinden geçerli olmak üzere uygulanır.

EK MADDE 3. — İştirakçilerden her ay alınmakta olan emeklilik keseneği ve kurumlarca ödenen karlıklar, hizmet süreleri fiilen 40 yılı dolduranlardan alınmaz ve karşılık ödenmez.

EK MADDE 4. — 5434 Sayılı Kanunun 6 ncı maddesindeki Genel Müdür Yardımcılarının sayısı, üçten az olmamak üzere Bakanlar Kurulunca tespit edilir.

MADDE 3. — 5434 Sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — 3 . 7 . 1975 gün ve 1922 Sayılı Kanunun geçici maddesinde yer alan süre bu kanunla getirilen intibak hükümleri uygulanmak suretiyle yapılacak yükseltme işlemlerinin zamanında yetiştirilebilmesi için, bitiminden itibaren 1 yıl uzatılmıştır.

Suretiyle öğrenim durumları itibariyle 36 ncı maddede belirtilen yükselebilecekleri derece ve kademeleri geçmemek üzere bulunacak derece ve kademelerin emekli aylığı bağlanmasına esas aylıkları üzerinden ve 1 . 3 . 1975 tarihinden geçerli olarak yükseltilir.

Şu kadar ki, bu yükseltmeler sırasında;

a) 657 sayılı Kanunun 1897 sayılı Kanunla değişik ek geçici 4 ncü maddesinin başlangıç ve tavan dereceleri ile, ilgili hükümleri gözönünde tutulmak,

b) Hizmete girdikleri tarihteki kazanılmış hak aylık dereceleri yukardaki hükümlere göre alınacak başlangıç derecesinden daha yukarı olan hallerde bu dereceler esas alınmak,

c) Barem veya emeklilikte kazanılmış hak aylığının yükseltilmesinde sayılmış kıdemler, derece ve kademenin tespitinde değerlendirilmek,

d) Hazırlık kıtası ile okul dönemi dahil yedek subaylıkta (Muvazzaflık dışında geçen süreler de dahil) yedek subay öğretmenlikte, muvazzaf ve ihtiyat erlikte geçen süreler değerlendirilmede gözönünde bulundurulmak,

Suretiyle işlem yapılır.

Aynı süre ve aynı neden hiçbir şekilde mükerrer değerlendirilemez.

Yukardaki hükümlere göre bulunacak derece ve kademe, halen kazanılmış bulunan derece ve kademelerden aşağı olanların aylıkları, yüksek olan eski derece ve kademeleri üzerinden ödemeye devam edilir.

Yükseltme sonunda 1 nci derecenin 4 ncü kademesine gelinmesi ve son görev için ek gösterge verilmiş olması halinde ek göstergeler de gözönünde bulundurulmak suretiyle işlem yapılır.

Bu madde gereğince yapılacak yükseltmeler nedeniyle ikramiye farkı ve 1 . 3 . 1975 tarihine kadar geçen süre için aylık farkı ödenmez.

EK MADDE 2. — 657 sayılı Kanunun 1897 sayılı Kanunla değişik 36 ncı maddesinin ortak hükümler kısmının (A) bendindeki tabloda ve aynı kanunun ek geçici 4 ncü maddesinde yapılacak değişiklikler bu kanun kapsamına girenler hakkında da değişiklik tarihinden geçerli olmak üzere uygulanır.

MADDE 4. — Tasarımın 3 ncü maddesi 4 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifi

MADDE 4. — Bu Kanunun 1 nci maddesi 1 . 3 . 1976 tarihinde, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

4 . 3 . 1976

Başbakan <i>S. Demirel</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>Prof. Dr. N. Erbakan</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>Prof. Dr. T. Feyzioğlu</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>A. Türkeş</i>
Devlet Bakanı <i>S. Öztürk</i>	Devlet Bakanı Y. <i>O. Asiltürk</i>	Devlet Bakanı <i>M. K. Erkovan</i>	Devlet Bakanı <i>G. Karaca</i>
Adalet Bakanı <i>İ. Müftüoğlu</i>	Millî Savunma Bakanı <i>F. Melen</i>	İçişleri Bakanı <i>O. Asiltürk</i>	Dışişleri Bakanı <i>İ. S. Çağlayangil</i>
Maliye Bakanı <i>Doç. Dr. Y. Ergenekon</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>A. N. Erdem</i>	Bayındırlık Bakanı <i>F. Adak</i>	Ticaret Bakanı <i>H. Başol</i>
Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>Dr. K. Demir</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>O. Öztrak</i>	Gıda - Tar. ve Hay. Bakanı Y. <i>F. Adak</i>	Ulaştırma Bakanı <i>N. Mentese</i>
Çalışma Bakanı V. <i>İ. Müftüoğlu</i>	Sanayi ve Tek. Bakanı <i>A. Doğru</i>	En. ve Tab. Kay. Bakanı <i>S. Kılıç</i>	Turizm ve Tan. Bakanı <i>L. Tokoğlu</i>
İmar ve İskân Bakanı <i>N. Ok</i>	Köy İşleri Bakanı <i>V. Poyraz</i>	Orman Bakanı <i>T. Kapanlı</i>	Gençlik ve Spor Bakanı <i>A. Ş. Erek</i>
	Kültür Bakanı <i>R. Danışman</i>	Sosyal Güvenlik Bakanı <i>A. M. Ablum</i>	

Bütçe Plan Komisyonunun değiştirişi

MADDE 5. — Tasarının 4 ncü maddesi 5 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 5 nci maddesi 6 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

